

A
VILÁGHÁBORÚ
NAPLÓJA

a Magyar Könyvtárban.

Művészi feldolgozásban, a krónikás hűségével de izzó eleven-séggel, az eseményeket napról-napra hitelesen megírva, az egész világháborúnak pontos és részletes képét nyújtja. A sorozat első füzeté már megjelent; a világháború előzményeit mondja el drámai érdekességgel. Ára 60 f.

A MAGYAR KÖNYVTÁR füzetének milliói vannak már forgalomban. Gyönyörű famenteles papíron, kellemes éles nyomással, zsebalakú kiadásban az egész országban mindenütt kaphatók. ::

Sok millió

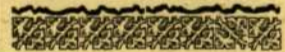
ember szenved tyukszem, szemölcs, bőrkeményedésbe, holott azokat a «Riabalzám» 3 nap alatt fájdalom nélkül, gyökerezőleg kiírja, ellenesetben pénzt visszafizetem. — Ezekre menő háló- és köszönőiratok. Ára téglényenként 1— korona 3 tégléty 2-30 * Riaművek, Kassa Postafofik 12/30.

Magyarország helyzete és az európai népek hareza.

Írta Deme Károly, ára vászonkötésben 3 korona 20 fillér.

Megrendelhető: Kolozsvárt, Malom-u. 24, kiadóhivatal.

Kultura és Tudomány aktuális kötete

Az emberiség jövője

Írta: Heinrich Lhotzky
Ford.: Schöpflin Aladár

Pillantás a jövőbe, a mai szellemi élet mozgató erőiből való filozófiai következtetés útján. Hittel és lendülettel teli megrajzolása a megértés, a béke, a gondolatszabadság és a magasabb erkölcsi állapotának, mely az emberiségre vár.

Ára 1 Kor.
kötve 20

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Mikszáth Kálmán munkái a „Magyar Könyvtár“-ban

- Jó patóczok. Elbeszélések és rajzok róluk — K 1.20
Tót atyafiak. Elbeszélések — 1.20
Szent Péter esernyője. Regény — 2.80
Prakovszky, a siket kovács. Elbeszélés — 1.20
Az új Zrínyiasz. Szatirikus rajz — 2.40
Besztercze ostroma. Egy külföldi ember története — 2.40
A németke és egyéb elbeszélések — 1.50
Kisértet Lublón — 1.20
A gavallérok. — Ne okoskodj Pista! — 2.—
Egy választás Magyarországon, vagy a körtvélyesi esiny — 2.40
Tíz kötet, a szerző dombornyomású képével díszített piros vászonkötésben K 18.30

Ezen könyvek megrendelhetőek:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

27. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 4.

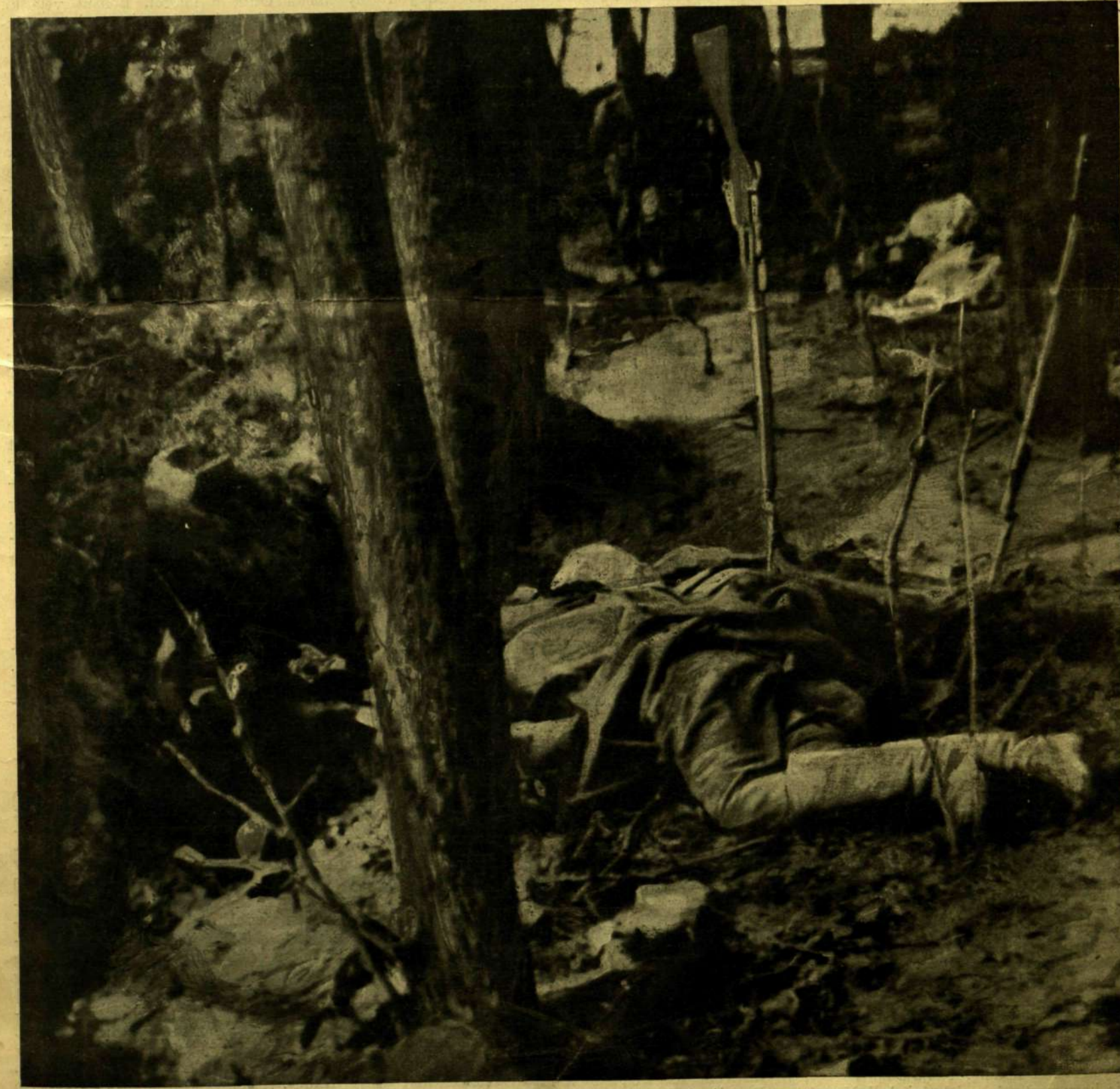
Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 1.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona. A «Világkrónika»-val
Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával
Negyedévre — 5 korona. több.

Külföldi előfizetéseket a postailag meg határozott viteldij is csatolandó.

AZ OROSZOK HADÁLLÁSA ÚTKÖZET UTÁN A JAROSLAU ELŐTTI KASTÉLY PARKJÁBAN.

GALICIZAI GYŐZELMES HARCAINKBÓL. — Jely Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

Hadseregünk megalakulása és bölcsőkora

Írta: tiszaujhelyi UJHELYI PÉTER
vezérkarhoz beosztott százados.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.

Minden könyvkereskedésben kapható.

KÉTT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Belényessy utána nézett és megesóválta fejét. — Mi lette ez ma! — mormogta a feleségének. — Úgy viselte magát, mint a kít valami rossz előérzet gyötör.

Hasonló szokatlan módon búcsúzott Tormássy vendégétől, Edustól is. Kétszer is visszatért a szobájába valami ürügy alatt.

— No, most már csakugyan nem háborgatlak, Isten veled, édes zimbórom, jó éjszakát.

Erre csakugyan visszavonult a medve a barlangjába. De nem feküdt le mindjárt. Először átkutatta dolgozószobája szekrényeinek s íróasztalának valamennyi fiókját, rendezgetett bennük, aztán leült írósztalához s írni kezdett. Biztos kézzel, gondolkodás nélkül. Azon már nyilván túlést.

«Kedves Edus! Mindenek előtt becsületszavadat kérem, hogy erről a levélről soha senkinek nem teszel említést. Úr ilyen kérést meg nem tagadhat, tehát bírom a becsületszavadat.

Miczi téged szeret; a dilemmát igazságosan és tisztességesen nem lehet másképp megoldani, mint hogy *kitérek neked*. A drága leánynak oly finom, érzékeny a lelke, hogy attól tartok, szemrehányásokat fogna magának tenni e tettemért. Azt pedig nem akarom, hogy ez a csekélység is megzavarja a boldogságát. Ezért kérek tőled diszkrétitást, legjobban les, ha azonnal megsemmisíted ezt a levelet, mielőst elolvastad. Neked se irtam volna, ha nem készülnél Ázsiába. Ittmaradván, összehozott volna benneteket jó sorsotok előbb-utóbb, de így kötelességemmé vált, hogy lelkekre beszéljek s legalább egy időre visszatartsalak. Ne hagyj el Miczit, ne felejts meg róla, hogy a legnagyobb kincs a földön a tied! Bizom a szivedben és a becsületben. Moriturus te salutem. Testvéri szeretettel öllelek, gondold néha reám, — a te hű Ottódra.»

Ottó borítékba zárta és megezímte a levelet. Aztán zsebre tette és papucsot húzott. Nesztelenül végigment a folyosón a vendégszobáig, a hol Edus aludt. Hallgatózott. Vendége hatalmas tüdejének szabályos fújtatása kihallatszott a folyosóra. Óvatosan kinyitotta az ajtót, betapogatódzott a szobába, megtalálta az éjjeli szekrényt a sötétben is. A levelet ott hagyta, aztán visszacsomolygott a lakosztályába. Most egynesen hálószobájába ment. Ablakot nyitott és kibámult az éjbe. Ismergette az ismerős csillagképeket, a fastyúkot, a kis medvét, a gönczöl szekerét. A tej-út most igen tetszett neki. Tudni szeretne volna, hány csillagból áll. De hamarosan megröstellte a kíváncsiságát, becsapta az ablakot és levetkőzött. Leült ágya szélére s ott maradt vagy egy félóraig gondolatokba merülve, mozdulatlanul. Egy dörrenés riasztotta fel. Ismét az ablakhoz ment, kinyitotta az ablakablakot. Villámkigyók cikláztak az égen keresztül-kasul. Önszinű súlyos felhők hömpölyögtek az egymás hátán, a távolban vészjóslóan morajlott az éj... Ismét egy csattanás. A fergeteg közeledett. A fák nyögni kezdtek. A szél beleszórt a virággyakba aztán felszökött a fák tetejére s megtépte koronájukat.

Egy ideig bámult Ottó, azt hitte alig egy pár perce, hogy kinézett az éjbe s akkor még csupa nyugalom volt a természet, egy felhőske sem volt az égen. És most, hogy megváltozott egyszerre minden.

Tormássy becsukta az ablakablakot. Tulajdonképen mit érdekli őt a vihar kerekedése. Látott ő már egyéb viharokat, csak banalitás az is. Minden megváltozik, a levegő sem lehet mindig egyforma. Néha csendes, néha megmozdul, néha megőrül és tombolni kezd. Hát most megőrült. Neki azonban helyén van az esze; a helyén is volt mindig. Tudja a kötelességét s azt is, hogy most már cselekednie kell. Megnézte az óráját. Hármát mutatott.

Ottó elővette pénztárcáját és keresgált benne

valamit, a mit még reggel tett bele. Megtalálta a bankjegyek között és kivette. Megnézte a fölírását. *Bazalim, növényméreg, a primula indica decoctum; egy óra alatt öl biztosan, fájdalom nélkül, a szervezetben nem marad nyoma.*

A meghatározás utolsó szavait háromszor is elolvasta: *a szervezetben nem marad nyoma.* Ezt igen lényegesnek találhatta, mert sokáig tépelődött rajta, vajjon jól értelmezte-e a mondatot, csakugyan azt akarja-e kifejezni (a mire neki szüksége van), hogy a mérég nem okoz olyan tüneteket a testben, a melyekből az orvosi tudomány megállapíthatná a mérgezési esetet. Mert ha igen — vélte Ottó — akkor nem áldozatot hoz, hanem bünt követ el a halálával; nem maga ellen: a menyasszonya ellen, a ki bizonyára a maga lelkére fogja venni az ő öngyilkosságát. Neki gondviselés szerint, természetes halállal, fájdalom és sejtelen nélkül kell kimulnia, mosolylyal az ajkán, vagy legalább is ezt a látszatot kell biztosítani, — hogy nagyon ne fájjon a halála senkinek... Törte a fejét, skrupulizált. Hátha téved Mons. Bazal, a francia orvos, a kitől Indiában való jártában a mérget kapta!...

Velőtrázó dörrenés! A légnymás kifújta Ottó kezéből a mérget... Isten ujjai! A mérég nem jó. Csak öl, de nem titkol. Árulkodik... Most mit csináljon! Holnap már késő lesz, Edus követelni fogja a szerződést s este már nem lesz itt. Még ki halnia! Még ma éjjel. De hogy haljon meg öngyilkossággal. Vagy olyan öngyilkossággal, a mi nem konstatálható... Baleset!... Baleset? Egy balesetet kellene eljárszania? De milyet, hogy? Erről még nem gondolkodott. És halad az idő. Vágtat. Még sohasem rohant így.

A kínos nagy dilemmát megoldotta maga az Ég. (Legalább Ottó azt hitte, hogy végkép megoldotta, illetve az ő intenziója szerint oldotta meg.) Egy tűzkigyó rázuhan a kiskastély tetejére s meggyújtotta a ház fedelét, egy gyűrűje bevágódott az ablakon, benyomta az ablakablakot s lerántotta a szoba vakolatát. A szele földhöz vágta Ottót, de nem ölte meg. Azonban a lángja is beharapozott az ablakon át a szobába: az már biztosan ölni fog.

Ottó nem gondolt a ráváró kinszenvedésre, csak arra, hogy pusztító munkájában maga a Gondviselés járt a kezére, nem a maga, de Isten akaratából fog meghalni. Magasra emelte összetett kezét. — Hála neked nagy Isten! — kiáltotta. A füst már fojtogatni kezdte, midőn eszébe jutott, hogy Edus is az égő házban van. Hiszen elmenekülhet ha akar (a mint hogy ő nem akart) de hátha nem ébredt fel... Azt mégis lehetetlennek tartotta. De azért nem nyugodott meg: bizonyosságot akart tudni.

Megkapta a bizonyosságot, utána se kellett járnia. Zűrzavaros lárna, jajveszékelés, lótasfutás zsvajva hatolt a fülébe. És egy éles, parancsoló hang, a mi túlharogta a tűz ropogását: — Hol van a gróf? Lábtót, kötelet!

Az Edus hangja! Ottó még megértte azt a boldogságot, hogy meghallotta, az agya még fel fogta, hogy az ő barátja, menyasszonyának szerelme megmenekült, aztán elvesztette eszméletét, a padlóra zuhant... Egy égő gerenda átütötte a padlást... a láng becsapott az ablakon... az ágy meggyült... sirt a parket, füstöt okádott a levegő... És Ottó nem mozcizant a padmalyon, a rettenetes khaosz már nem érdekelte őt.

De volt egy olyan ember, is a kít érdekelt, közlőrl érdekelt, oly rettentő közlőrl, hogy behatolt az égő házba: farkasszemét akart nézni a pusztulással, ha az élete árán is. Tíz ember belekapaszkodott, hogy visszatartsa, de ő lerázta őket magáról, mint vadkan a szelindekeket. Be a lángba! A rettentő halál torkába! A diésőseges örök élet boldogságos ölébe.

Vajjon hova kerül?

Az emberek a kik belekapaszkodtak váltig azt kiabálták: — Hiábavaló! Biztos, hogy odavesz! Egy leány a kinek gyökeret vert rémületében a lába, utána kiáltotta: — Edus, Edus, ne hagyj el te is!

Az öreg Belényessy, a ki mint egy sírjából kikelt halott imbolygott a tömegben, égnék meredt ősz hajját tépdese, megfenyegette az öklével: — Örült, ne kísértsd Istent és ne véts az élőknek!...

Tehát a vakmerő embernek minden emberi számítás szerint meg kellett halnia. A vakmerő ember a halál torkába szaladt.

Hogy mit csinált ott?

Egy bárd volt a kezében. Ezzel a bárdal először utat tört magának az égő gerendák között az Ottó hálószobájáig. Ezzel a bárdal másodszor bedöntötte a hálószoba még ép ajtaját. Több hasznát nem vehette a vasnak, egyébre kellett a két keze. Elhajította a bárdot és felnyalabolta Ottót a földről. Rohant vele ki. A métermázsás embert úgy vitte, mint a pelyhet. Gigászi ereje lehetett. Gigászi ereje volt, csak nem ismerte ki magát. A tűz össze-vissza kuszálta az ösmerős kijáratokat. Mindig szaladt és mindenütt ott volt s bárhova szaladt, útját állotta a gigásznak: Memento mori! El ne felejtsd, hogy te már halott vagy! Az azonban nem hallgatott oda, ugrált a tűzben, mint a veszett farkas, egyszer csak majd jó helyre ugrik, gondolta magában. A Halál alkuba bocsátkozott vele: Dohd a tűzbe az emberedet, akkor kiengedlek; nem látod, hogy nem bírsz vele! Nem alkudott a Halállal. Hajába belekapott a láng. Azért se alkudott. Karolta, szorította a mázás embert, a világrt sem eresztette volna el. Torkára ment a füst és fojtogatni kezdte. Könyörgőre fogta a dolgot: — Ne még! Ne még! És rohant tovább...

Nem tudta meddig rohant! Mennyi ideig viaskodott a Halállal, a kinek között az volt az utolsó tudatos érzése, hogy elfogyott a lélekzete és megbottlott: alighanem meghalt... Nem halt meg, csak az eszméletét veszítette el. Abban a pillanatban, a melyben kivergődött az égő házból. Nem is botlott meg, csak úgy tetszett neki. Nem botlás volt az, hanem zuhanás. Két eszméletlen embertest feltartóztatatlan faszerű zuhanása. Az Ottóé és az övé. Egy pillanatra rá melléjük zuhant egy harmadik test is. Egy leánytest. A Miczié. Ugyan-csak eszméletlenül.

XVII. A kijelentés.

A béke és boldogság tanyája, a belényesi kastély kórházzá változott. Kocsi be, kocsi ki. A székvárosból három orvos, két ápolónő érkezett, Budapestről két tanárt vártak. Lovászok nyargaltak a postára, táviratot vittek, hoztak, kocsisok könnyű hajtókocsikon egész patikát hordtak össze: kenőcsöt, aethert, kötszereket.

Gusztí parancsolt a házban. Ört állított a kapuba: lélek se be, se ki. A kíváncsiságnak nem volt itt most keresni valója. Az Élet kegyetlen komoly oldalát mutogatta, az pedig nem bámulni való.

A glóriás nap teljes pompájában szállott fel az égre, hogy szemlét tartson Éj testvére rombolásain. Engesztelő fényugárból szólt palástját leterítette a földre, hogy elfelejttesse az égháború borzalmaikat. De a nyomokat ezzel még nem takarította el. A kiskastély még mindig füstölő romjait, a park gyökerestől kitépott sudárfait, a rémület-fakóságát az emberi arczokon. És a Bernát megszenesedett tetemét. A hű ebet a villám sújtotta agyon.

Belényessy talpon volt. Nem tudott pihenni, le se feküdt. Az eszének azonban nem vehette hasznát, az összezavarodott. Csak ült magának a terrazon s üres szemmel bámulgatta az eget. Gusztí eleinte egy inással őriztette, majd fel-

költette Terézt és Piroskát, csak négy órai pihenőt engedett nekik.

— Vigyázzanak, édesapára, foglalkoztassák, beszéltesseken vele.

A két úde rózsabimbó közrefogta a kiaszott körül, elárasztotta illatával, de friss életnedvet nem tudott benne fakasztani.

— Hagyjatok, hagyjatok... ne beszéljetelek... azt se tudjátok mi történt, semmit sem tudtok.

— Micsinek nincs semmi baja! — vigasztalta Teréz.

— És Ottó is túl van már a veszélyen, — állította Piroska.

— Ne loesogjatok, békén hagyjatok.

De csak tovább loesogtak a fruskák.

— Mamácska már felkelt, mindjárt kijön.

— Miczi most öltözködik.

— Az orvosok még nem mondtak le Edusról... Teréz sírfafakadt.

Piroska belekapott a karjába.

— Ne pityeregj apácska előtt — sügta. — Azt hiszik, hogy fel lehet támasztani, — mondta hangosan.

Aztán ő is sírfafakadt.

Tehát Edus élet és halál között lebegett. A tűzveszedelemnek ő volt az egyedüli komoly áldozata.

Csakhogy ezt nem hitte öreg Belényessy. Sötéten látott. A tűz szinte kárt tehetett nemcsak a testekben, a lelkekben is. Lám, ő sem az az ember a ki tegnap volt. Majd meglátja, milyen lesz Miczi és Ottó és a felesége, nem sínylették-e meg a borzalmakat, azt a rettenetes haláltáncot, a mit Edus a tűztengerben lejtett, — meglátja.

A feleségét mindjárt megláthatta. Az épen akkor sietett hozzá. Meg lehetett vele elégedve, mert sápadt volt ugyan az arca, de a szava, hangja melegített, biztatott.

— Istennek hála nem történt nagyobb baj. Miczi és Ottó együtt vannak, nagyon leverték Edus miatt, nem mernek bizni a felépülésében, egyébként tűrhető állapotban vannak.

Az apathia köde oszladni kezdett az öreg úr agyáról.

— És Edus? — kérdezte.

— En bizon — válaszolt a grófné, — az orvosok megállapították, hogy szó sincs belső sérülésről. Égési sebek, esonttörés, — ballába tört el szegénynek — és idegrázkódás.

— Mi a legveszedelmesebb? — faggatózott Belényessy.

— Az idegrázkódás. Az orvosok azért biznak benne, hogy kiheveri azt is, sokkal nagyobb csuda volt, mondják, hogy meg nem szakadt az emberföltötti erőfeszítésben.

Az öreg úrnak kezdett az ereje visszaszállingózni. Felállt.

— Igazat beszélsz, vagy csak úgy biztatsz.

— Mindig igazat beszélek, Gábor.

— Megnézhetem a fiút?

— Az orvosok még nem eresztenek be senkit. Perczig sem pihennek, az élesztési kísérletek nagy munkát adnak.

— Üzend be nekik valahogy, hogy tizezer koronát kapnak tőlem külön, ha sikerül a fiút feltámasztaniok.

— Azzal megsérteném őket most, — majd a veszély után, — mondta az asszony.

Gusztí a ki keresztül-kasul járt-kelt kastélyon, istállón, udvaron, most a terraszra tartott.

— Édes, jó, Gusztí — hálálkodott a grófné, — mitevők lennénk, ha maga most nem volna mellettk.

A tekintetes úr lerázta magáról a hálát.

— Nem úgy van — mondotta, — mert most magam sem tudom, mitevők legyek, megakadtam.

— Valami baj van? — förmedt rá Belényessy.

— Nincs, csak egy kocsi jött Monostorról.

— Mit hozott?

— Egy nőt.

— Nőt? Miféle nőt?

— Nem tevezik sejtteni? — kerülte meg Gusztí a közelebbi meghatározást.

Jól taktikázott. A grófpár kitalálta kiről van szó.

Belényessy a feleségére nézett.

— Nös?

Az asszonynak mindig helyén volt a szíve.

— Azt hiszem embertelenség volna elküldeni: szerette őt.

Gusztí elküldte Juanát. De csak öt perczig maradt a leány a szobájában. A míg össze nem szedte minden bátorságát. Mindre szükség volt, testi erejét is ezzel kellett pótolnia. Összeszedvén magát Juana, kisetett az udvarra.

Megállt, tovább ment, tétován keresgélte valamit, mint a hű eb, a mely elveszett gazdáját nyomozza. Végre megakadt a szeme a grófi páron. Egyszerre szárnyat kapott s fölrepült a terraszra. Tédre vetette magát a grófnó előtt:

— Madame, la comtesse, eresszenek hozzá, ápolni fogom, fel akarom támasztani! Chère dame alázatos leszek, ayez pitié! (Legyen könyörületes.)

Hát könyörület, az volt a nemes asszonyban. Lehajolt a leányhoz, fölkarolta s látván, hogy alig van jártányi ereje, betámogatta a kastélyba.

— Bátorság, kedves kisasszony, majd beüzünk az orvosoknak, a kik eddig még senkit sem eresztettek a beteghez.

A grófné úgy beszélt, a hogy gondolkodott. Igen, bebocsátást akart a leánynak kieszközölni, ő volt a beteghez a legközelebb. Három szobán keresztül vezette védenézet, a negyedikben, a melyen túl Edus feküdt, leültette.

— Várjon, kedvesem, türelem.

Nem vette észre, hogy Miczi és Ottó is a szobában vannak. Egy spanyolfal eltakarta őket s oly csendesek voltak, mintha meg lettek volna bénulva. Ők sem látszottak tudomást venni a belépőkről. Rövid várakozás után előkerült egy ápolónő, a grófné halkan beszélt vele s beküldte a betegszobába. Kedvezőtlen választ hozott: az orvosok senkit sem bocsáthatnak a beteghez.

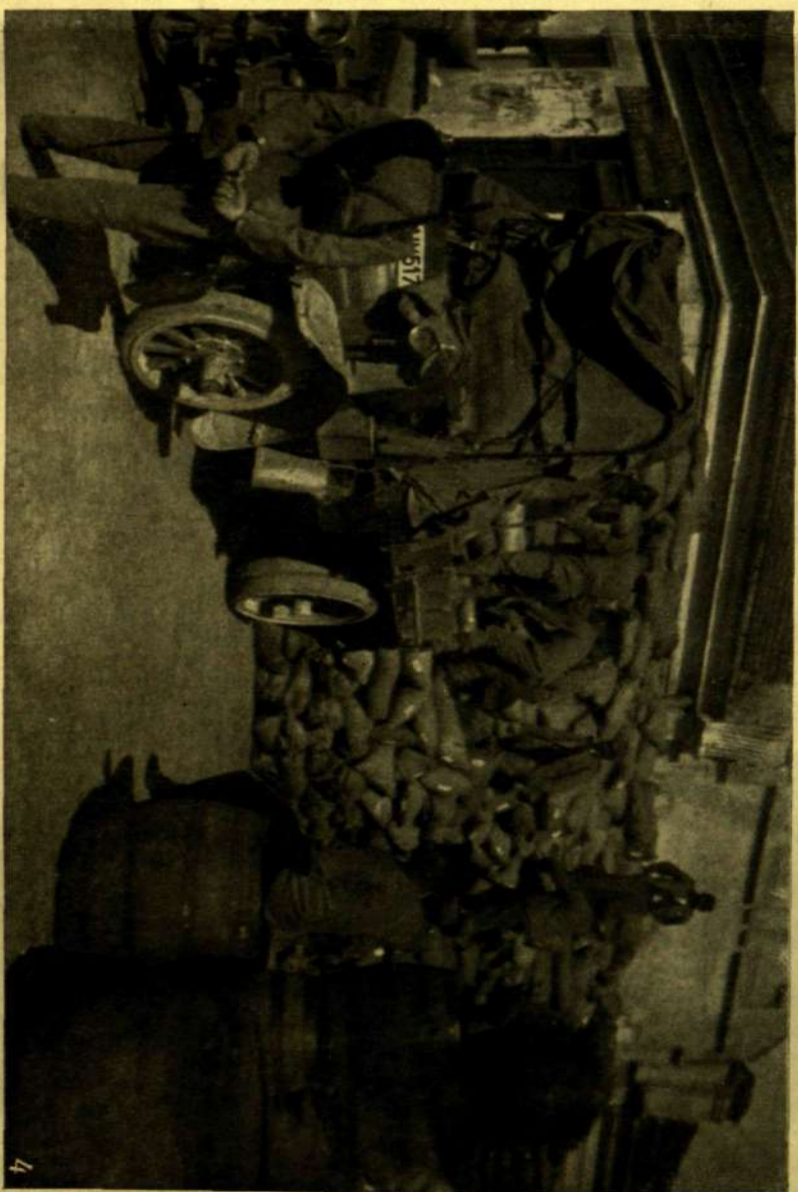
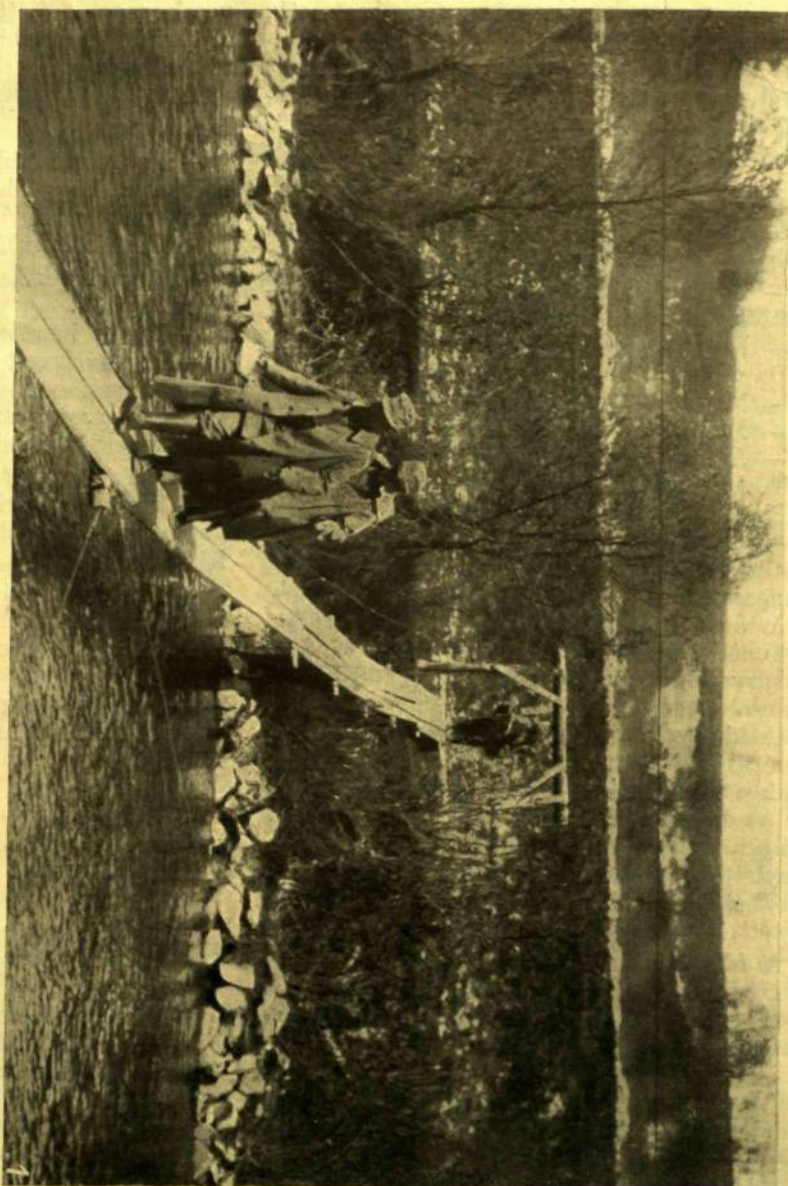
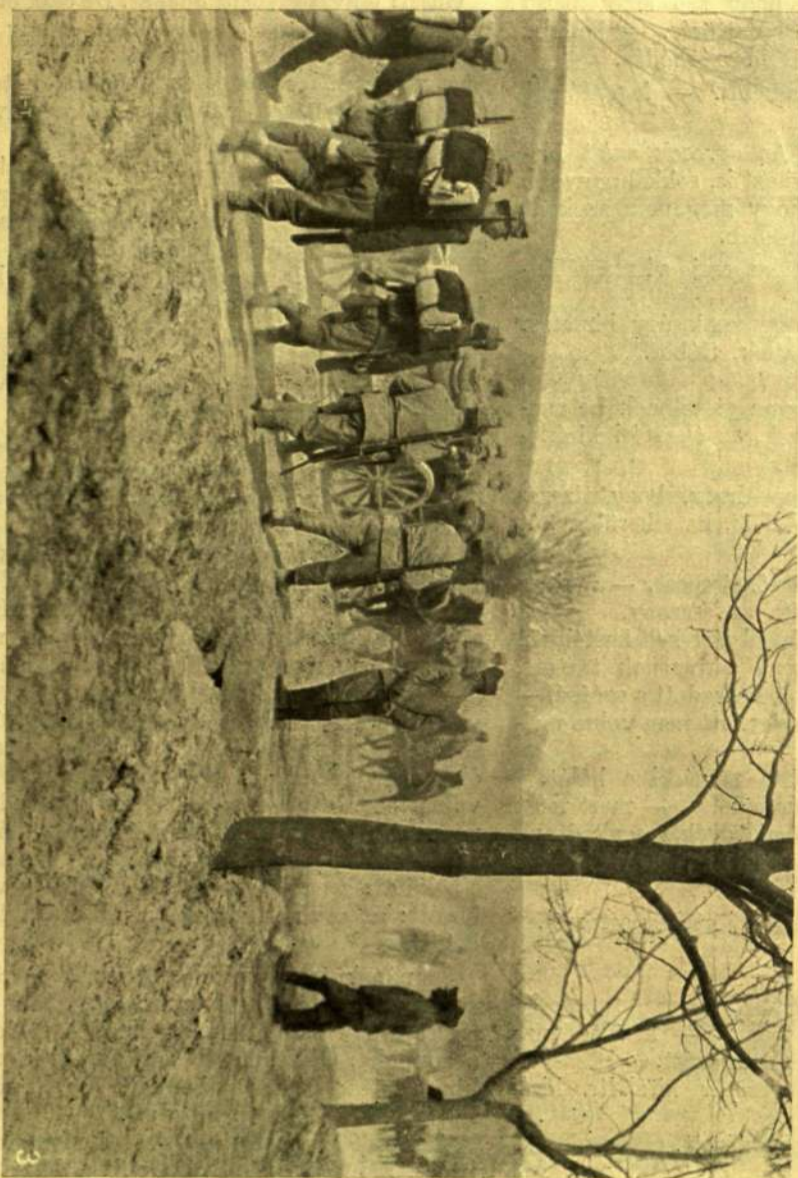
Juanának nem volt se szava, se könnye. Juana leborult a betegszoba ajtajában a szőnyegre, úgy összegörnyedt, hogy a földet érte a homloka. Összekulesolt kezét egész hosszában kinyújtotta; haja megbomlott és eltemette a fejét. Különben nem mozdult.

A grófné meghatottan nézte a néma kín előképét, a melyre végre rátevédt a Miczi tekintete is.

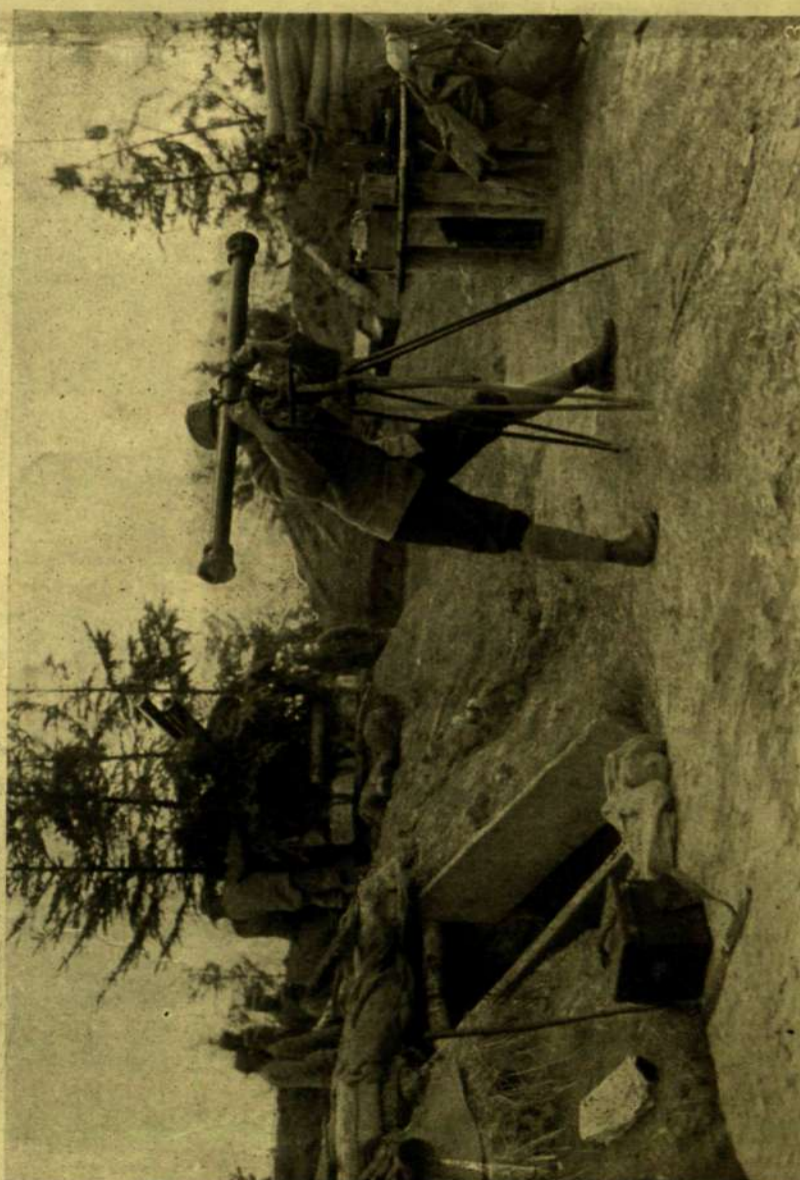
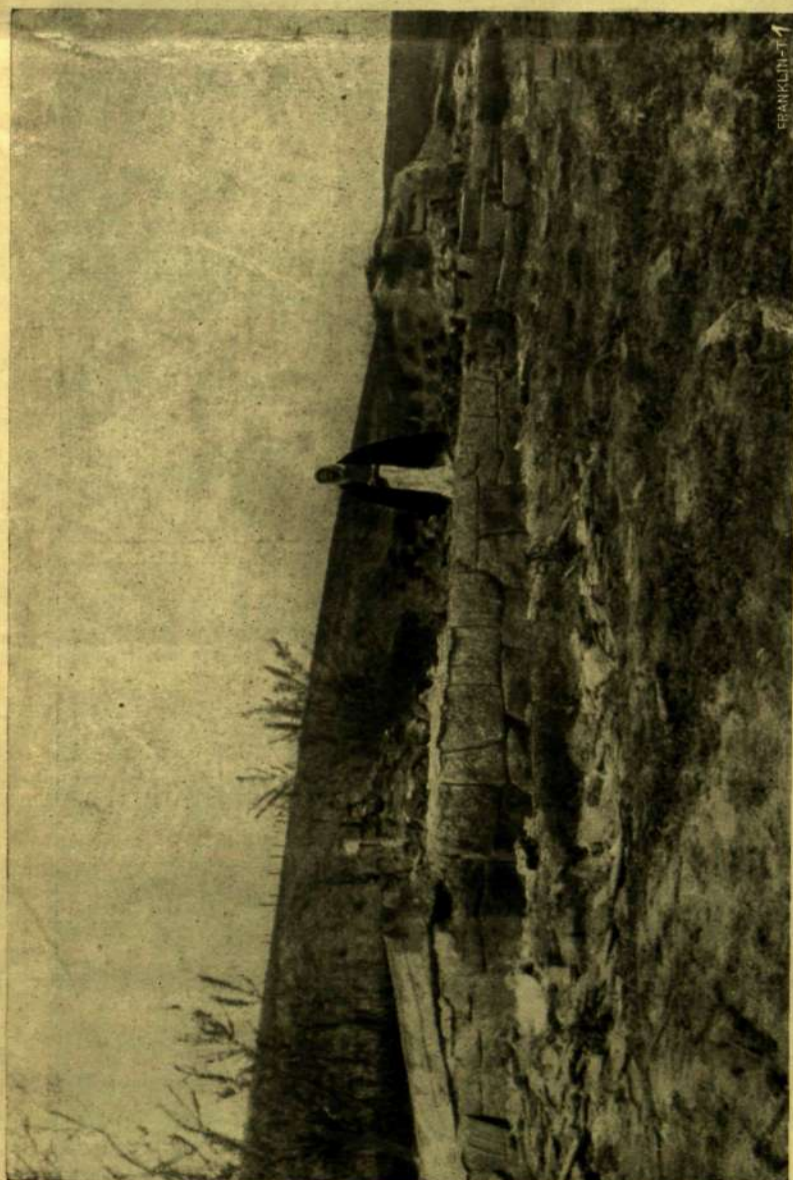
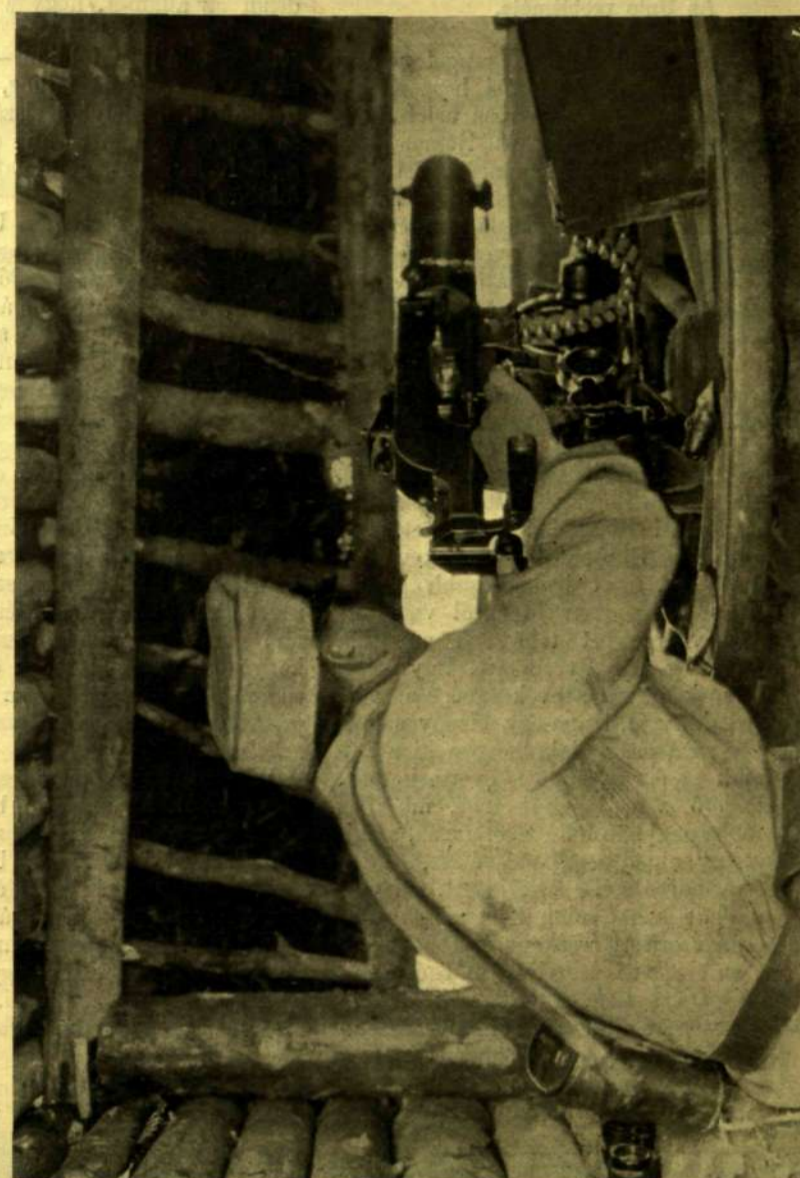
(Folytatás következik.)

ÉJJELEI PATROUILLE. — Horthy Béla rajna.

1. Fügő híd a Biharban. — 2. Visszatérő Jakobok Galicziában. — 3. Az ellenség sarkában. — 4. Automobilon szállítják az előretört hadsereg részére az élelmet.
 GALICZIAI GYŐZELMES HARCAINKBÓL. — Balogh Balogh, a harcokra kiküldött munkásoknak kivételével.

1. Visszatérő menekült házáinak romjain. — 2. Sebesült, a kit elfogott az élelem. — 3. Mezői ágyú repülőgépre irányítva. — 4. Gépfegyver és kerelője.
 GALICZIAI GYŐZELMES HARCAINKBÓL. — Balogh Balogh, a harcokra kiküldött munkásoknak kivételével.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

Az Unio problémája.

Az Amerikai Egyesült-Államok rengeteg pénzt kerestek a háborún, de az óriási haszonnal a zsebükben — nagyon-nagyon rossz üzletet csináltak. Az Egyesült-Államok és Németország vitájából a *Lusitania* körül nem lesz háborús válság, de az Uniónak minden külső konfliktus nélkül is rohamosan és szemmel láthatóan érik egy olyan krízise, a melynél veszedelmesebb még nem bolygatta meg e sajátos szervezettü állam belső életét soha.

Már egyszer irtunk ezen a helyen az amerikai nemzeti egység egészen különleges természetéről, a melyet az Océán egész szélessége se védhetett meg az európai háború érintésétől. Az amerikai nemzet Európá nemzetiinek gyermeke, unokája vagy dédunokája. Európa adta neki a nemzeti különvalóság leg-
elemibb megnyilatkozását is: a nyelvet. Teljes elkülönítődése Európától annál kevésbé következhetett be, mert legkiadósabb gyarapodása ma is a tengeren innenről való beözönlés. Pozitív szerepet tehát az amerikai nemzeti egység nem nyerhetett. Egy óriási vonzó erő szakadatlan tevékenységére volt szükség már ahhoz is, hogy egy bizonyos külsőleges közös-vonásúság alakulhasson ki a különböző fajok ez összeverődött gyermekeiben. Ez a vonzó erő nem lehetett más, mint az elképzelhető legnagyobb fokú tolerancia, a faji érzékenység egy olyan gondos kimélete, a mely az idők folyamán e soha se érintett, soha se provokált, tehát soha semmiféle megmozdulásra nem kényszerített érzékenység teljes vagy legalább is az elérhető legteljesebb *eltompulása*ra kell, hogy vezessen. Amerikának közömbösíteni kellett a régi hazából hozott érzése-

ket, hogy ezek helyébe az amerikai hazafiság friss érzése teremhessen. Úgy kellett berendezni az államot, hogy a jövővény — a mellett, hogy a boldogulás lehető legjobb föltételeit találja a földjén — se hasznát, se kárát ne érezze ama fajhoz, nemzethez való tartozásának, a melyből elszármazott. Se a hála, se a dacz ne konzerválja azokat a kötelekeket, a melyek nevét, gondolatát, erkölcsét a régi földhöz fűzik.

Amerikának, illetve az Uniónak tehát az elérhető abszolút igazság országának kellett lennie, hogy a lakossága idővel nemzetté fejlőd-hessék. Vagyis közös ideálokat tudjon találni. Nagyon humanusnak és szinte emberfölöttien objektívnek. Az Unio elnöki széke mindenek fölött *birói* széke. Ide a legvilágosabb látás kell és egy megtéveszthetetlen iudicium. Sokkal kevésbé van rá szüksége, hogy kifelé, mint arra, hogy befelé kitűnő diplomata legyen.

A nagy nemzetek háborúja Európában óriási veszedelmet rejtett az Unio belső életére. Az egyetlen mód e veszedelem elhárítására, csak az lehetett, ha Amerika szinte légmentesen elzárkózik a háború elől és nem engedí magához ennek semmiféle viszonylatát. Rídeg, sőt könyörtelen semlegesség: óvakodás még a megengedett érintkezéstől is az egyik féllel abban a pillanatban, a mikor ugyanez a másik féllel lehetlenné vált.

Wilson elnök éppen ezen a ponton vétette el a dolgát. Az amerikai hadiszer-
szállítás kérdésének ez a kényesége az, a melyből tragikus következtések fakadnak az Unio számára. Wilson egy teória igazságának álláspontjára helyezkedett a valóság igazságával szemben. Nincs az az erős vár, mondta makedóniai nagy Sándor király, a melyen egy arannyal terhelt számár át ne tudna jutni. Az Unio kormánya megigazolta a makedóniai király mondását.

Egy arannyal terhelt oktalanság áttörte azt a páncélt, a mely az Egyesült-Államokat a legnagyobb veszedelem: a *nemzetiségi viszály* ellen vértette.

Ez a vész immár ott van az Unio földjén. A zászlósi már a pódiumon állanak azoknak a férfiaknak a személyében, a kik Wilson örökségére pályáznak. Ezek: *Roosevelt* és *Bryan*. *Roosevelt* Tivadar, az elvesztett hatalom gyötrő visszakívánásának szenvedelmében ráveti magát az első paripára, a melynek hátán visszanyargalhat a népszerűségbe. Versenyt szidja a németet *Barrés* Mórieczal és *D'Annunzio* Gáborral. Az amerikai angol vér hullámaira bizza a csónakját.

Bryan ellenben szakít *Wilson*nal a németek kedvéért. Ő így gondolkodik:

— Az Unio legértékesebb *állandó* piaczi Európában Németország és a monarchia. *Wilson* ezeket elidegenítette egy nyereséges, de csak *alkalmi* üzlet kedvéért. A háború, a nagy *munició-szezon* azonban egyszer csak véget ér. És akkor Amerikában nem lesz hasznosabb és kívánatosabb államférfi, mint a ki képes lesz arra, hogy a megbontott és elidegenített hatalmas kuncsaftokat megbékítse és visszavonza.

Ezért nem lehet *Wilson* elég németellenes *Roosevelt*nek és eléggé németbarát *Bryan*nak. A mi két dolgot mutat. Az egyik az, hogy *Wilson* politikája nem tudott harmonikus érzést kelteni az Unio lakosságában. A másik, ennek végzetes következtése, az, hogy az Egyesült-Államok intező hatalmáért folyó harc *nemzetiségi alapon* indul meg. Egy angol-párti kandidátus fog mérkőzni egy német-párti kandidátussal. Ez egy egészen új és mélyreható tragikus jelenség Amerika számára, a mely nem szállíthatta elég drágán a *municiót*, hogy e vészes meghasonlásban keservesen rá ne fizessen az üzletre. *Szóllói Zsigmond.*

BÉLA HERCEG SIRJA A MARGIT-SZIGETEN.

Közel hétszáz esztendeje annak, hogy a Nyulak-szigete, a mai Margit-sziget ünnepiesen fogadta Magyarország második megalapítójának, *IV. Béla* királynak leányát, a csodálatos életű *Margit* hercegnőt, a ki a veszprémi klostorból, a hol négy és fél éves kora óta nekedett, tizenkét éves korában a Nyulak-szigetén, a királyi atyja által építtetett szent Domokos-rendi kolostorba vonult. A szépséges királyleány a körje gyülekezett mintegy száz, előkelő családból származó sororral együtt ájtatos, önsanyargató életet élt, ruhája alatt szőr ciliciumot viselt, gyékényen hált és a legdurvább kézimunkát is maga végezte. *Szent* életű *Margit* hercegnő, a mint az életéről írott XV. századbéli legenda mondja, 1271 február 15-én, 29 éves korában meggyalad az mennyei jegyesnek szerelmében, kit kíván vala, kit szolgál vala, kinek szerelmeért mind atyját, mind anyját és az világ országának birodalmát elhagyta vala, az ő ártatlan lelkét felajánlta vala az ő teremőjének.

A szent Margit-
kolostor történelmi kövei fölé sűrű földréteggé halmozódott azóta az évszázadok pora s az omladékokon új élet zöldsült. A múlt esőndjét nem háborgatta ott semmi és a sűrű bozóttban, lombos fák ernyője alatt békésen pihentek a föld mélyében a régi kolostor falai, melyek látták élni és szenvedni boldog életű *Margit* hercegnőt, a kit *Jézus* jegyesévé avatott a fájdalom s a kinek életét a legenda aranyzálat szőtték szinesre. A romok felett

gubbasztó csöndet tavasz óta csákányok kopogása riasztotta el. *Lelkes* archeologus munka vette kezdetét, a mely nemcsak hogy kibontotta a kolostor hatalmas épülettömbjének alapfalait, hanem még egy történelmi és régészeti szenzációval is szolgált, fölfedvén *Béla* herceg sírját, a kit anyai ágon vérségi kötelek fűztek az Árpád-házhoz.

A tavasz elején történt. *Fairtás* közben egy ősrégi harang érczén csendült meg a csákány. A leletről értesülve, *Salkovits* Károly műszaki tanácsos, engedélyt kért és nyert a közmunkák tanácsától az érdekes lelet helyén folytatandó ásásokra. A *Margit* hercegnő pesti oldalán, a *József* főherceg által emelt kápolna tövében indult meg a munka, a mely ma, alig tíz hét múltán, daczára annak, hogy csak négy munkás serény keze túrta a földet, már is meglepően szép eredménnyel járt. Teljesen ki van már bontva a zárda templomának hajója, a hol több mellékoltár és egy gyóntató kőfülke került napvilágra esodálatos épségben, továbbá egy nyolcz méter hosszú terem, valószínűleg a refektorium, a zárda folyója, főbejárója, korridorok, ablakrészek, a kolostor külső kőkerítésének egyik része és végül a sekrestye. Ez utóbbinak padimentumát fedő terrazo-kökcokk alól került elő *Béla* herceg csontváza, a mely alatt másfélméteres mélységben még két csontváza bukkantak.

A három csontvázat már beszállították a tudomány-egyetem anthropologiai intézetébe, a hol azokat dr. *Bartucz* Lajos a tudományos intézet adjunktusa megvizsgálta és megállapította, hogy az egyik csontváz, a melyet leg-

felül, fejjel az oltár felé fekvő helyzetben találtak, (fejedelmi sarjakat temettek így) a XIII. századból való és 20—24 éves férfi lehetett. A csontváz koponyáján három súlyos vágás nyomai láthatók és a jobb kar könyök alatt le van vágva.

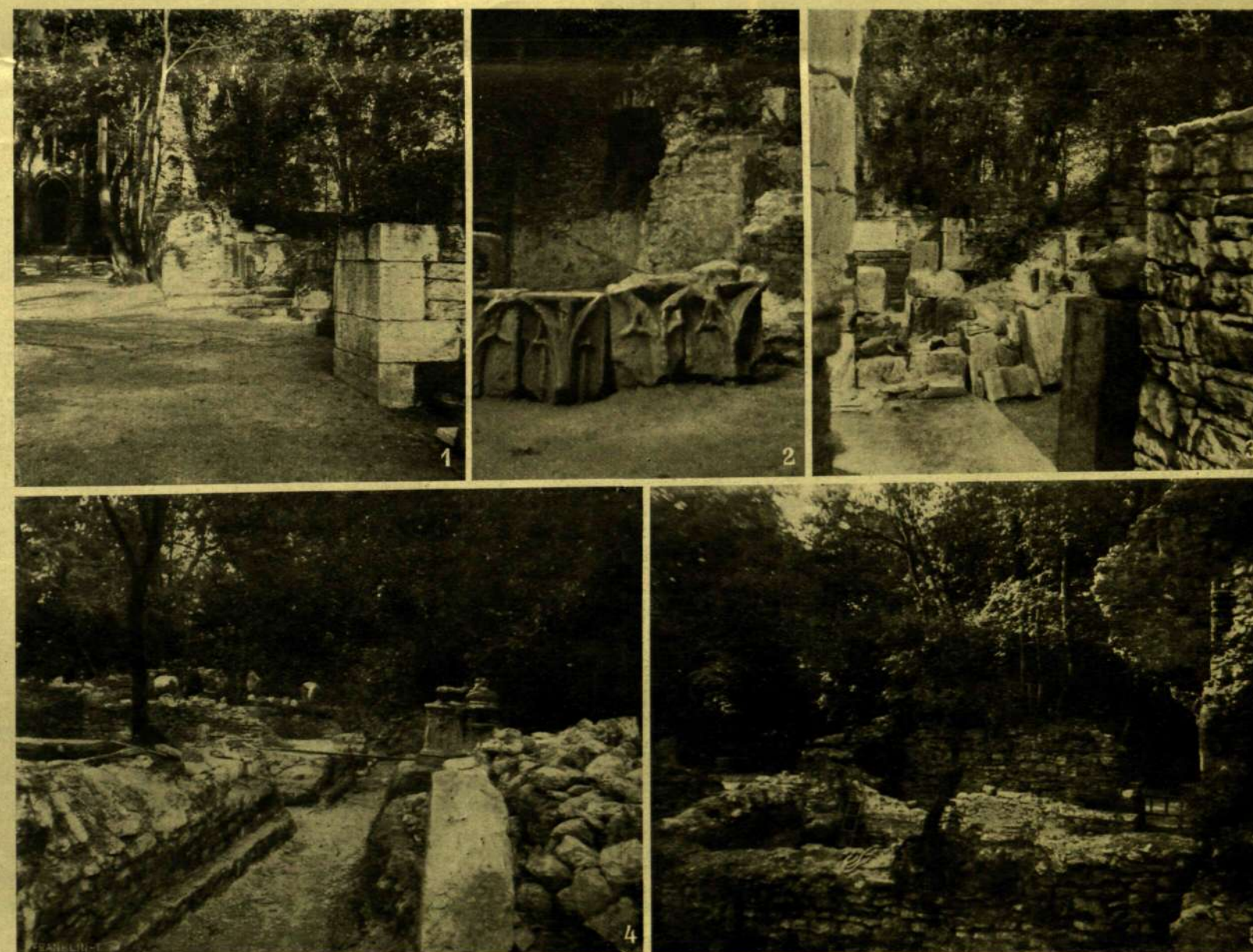
A történelem és az egykorú krónikák adatai határozottan arra vallanak, hogy a véletlen által felfedett sírban *Béla* hercegnék, *IV. Béla* királyunk unokájának csontváza pihent. *IV. Béla* ugyanis a tatárjárás után, a mikor a Batu kán hordái által végiggázolt ország új életre ébresztéséhez és az országhatárok védelmének szervezéséhez fogott, szívesen látta *Mihály* csernigovi fejedelemnek *Halic* balsikerű ostroma után 1243-ban Magyarországra menekült fiát, *Rasztiszlav*-ot és nőül adta hozzá *Anna* leányát. *Rasztiszlav*, a ki résztvett *IV. Béla* király számos hadjáratában, sőt *Przemysl* és *Jaroslau* birtokáért is küzdött, mint macsó herceg halt meg 1262-ben. Két, 15—16 éves fiút hagyott hátra: *Mihály* és *Béla* herceget, a kire a Timok-folyó mindkét partján elterülő és Szófiaig nyúló *Mácsó* öröke szállott. Ezt a *Béla* herceget az egykori krónikák elbeszélése szerint *Nemetújvári Henrik* bán és párthívei egy összetűzés alkalmával összeszabdalták. A tragikus végű fejedelmi sarjat *Margit* és *Erzsébet* hercegnők a Nyulak-szigetén (*Szűz Mária* szigetének is nevezték) a kolostorban temették el.

Minden valószínűség a mellett szól, hogy *Rasztiszlav* és *Anna* hercegnő fiának, *Béla* macsó hercegnék évszázadok óta porló csontjait találták meg a Margit-szigeten folyó ásásoknál. *Várkonyi Titusz.*

1. Carabinerek. — 2. Bersaglierek. — 3. Alpinók és gyalogosok. — 4. Tüzér és műszaki tiszt. — 5. Lovasság. — 6. Tengerészet.

AZ OLASZ KATONASÁG.

1. A kolostor templomának hajója a mellékoltárokkal. — 2. Egy gyóntatófülke romja. — 3. A zárda temploma. — 4. A kolostor folyója és a oltár. — 5. A sekrestye, a hol Béla herceg csontváza bukkantak.

A MARGIT-SZIGETI ÁSATÁSOK. — Várkonyi Titusz felvételei.

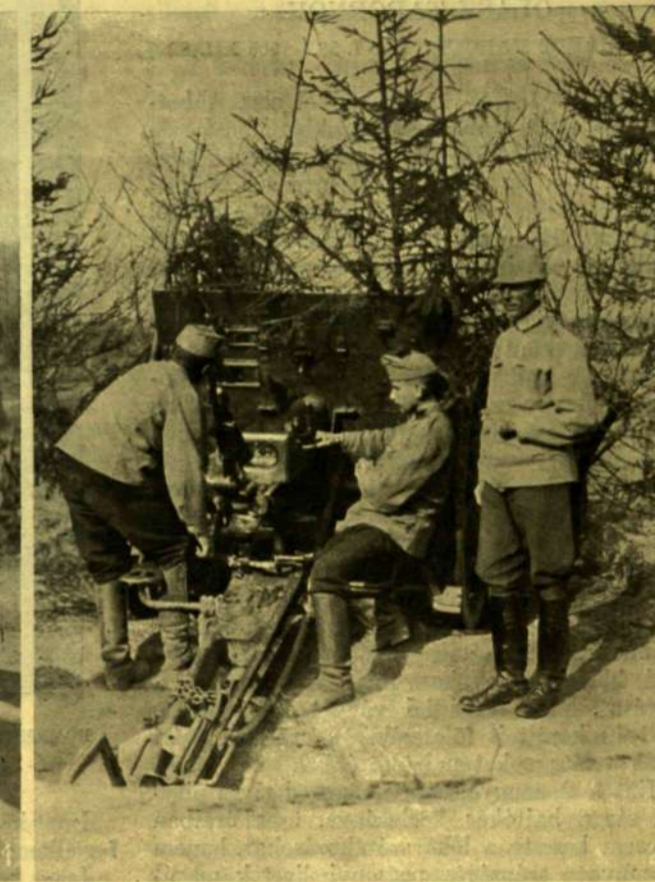

NÉMET CSAPATOK PIHENŐJE A SAN PARTJÁN.

ARZ ARTHUR, A 6-IK HADTEST PARANCSNOKA, HADFFY IMRE, A 39-IK HONVÉDHADOSZTÁLY PARANCSNOKA ÉS MOLNÁR DEZSŐ, HONVÉD DANDÁR-PARANCSNOK A HARCTÉREN.

GALICZIAI GYŐZELMES HARCZAINKBÓL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

1. A 62-esek útban. — 2. Egy magyar üteg parancsnoka. — 3. Tartalék. — 4. Borotválkozik a népfőlkelő. — 5. Mészárosok a front mögött. — 6. Srapnel tempírozás.

GALICZIAI GYŐZELMES HARCZAINKBÓL. — Balogh Radólf, a harcstérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

NEGYVENNYOLCZAS KÖZHONVÉDBÓL OLASZ TÁBOROK.

EBERHARDT KÁROLY. (1825 I. 28. — 1906 XII. 8.)

Negyvennyolczas közhonvédből olasz táborok! Az olasz szabadságharcokban dicső szerepet játszott számtalan magyar honvédtiszt között ilyen is akadt. Az ő fényes körükben is díszes helyet foglalt el a német ősköltől származó, de magyar lelkű Eberhardt Károly.

Kilenczven év előtt egy vasmezei tanító-lakban látta meg Eberhardt először a napvilágot. Atyja Pápcz község rektora persze tanítónak szánta, de a fiút szíve már pápai diákok korában a katonai pálya felé vonzotta. Sőt egy szép napon hátat fordított az iskolának és katonának jelentkezett, de zsenekora miatt visszautasították. Bánatában elment segédtanítónak és oktattatta Kajáron, majd Vaszaron a parasztyerekeket évi 25 pengőforint, meg egy pár csizma fejében.

Alig töltötte be azonban tizenkilencedik évét, 1844 elejének egyik napján a vaszari gyerekeket mesterük helyett, annak a táblára írt búcsúigéi fogadták az iskolában, míg az a zord hidegben javában rótt a pozsonyi országútat, hogy szíve hő végját betöltse. És ezúttal sikerült is fölsérnie a szürke polgári ruhát a fényes katonai öltözékkel.

Mint a 2. magyar sorgyalgezred sárga pitykés, sárga hajtókás közlegénye, üres óráiban sohasem kereste a léha szórakozásokat, hanem elvonulva a szépséges pozsonyi ligetek magányába, szorgalmasan olvastatta a hadtudományi munkákat. Hadnagya, valami Prodanov nevű szláv, egyszer rajtakapta és fölényesen lehordta a haszontalan időtöltésért, mondván, hogy nem bakának való a magas hadtudomány.

Őt év múlva ez a baka mint honvédszázados, mellén a magyar vitézségi éremmel, hét csata hősként bujdozott ki Törökországba. Tizenkét év múlva mint török alnagya, a Melzsid-renddel feldisziúve tért vissza a krimi háborúból Konstantinápolyba. Tizenhat év múlva II. Viktor Emanuel olasz király a Savoyai-rend lovagkeresztjével tüntette ki őt, az 1859-i magyar légio volt őrnagyát, mint Garibaldi hadjárata egyik hő ezredesét. Huszonnégy év múlva pedig már mint olasz királyi tábornok dandárparancsnokkodott Anconában, a dinasztiaellenes brigantaggio elnyomásában és az 1866-i osztrák háborúban tanúsított érdemei elismerésül őt újabb olasz rendjellel elborítva.

EBERHARDT KÁROLY MINT OLASZ TÁBOROK.
Egykori fénykép után rajzolta Nagy Sándor.

Ime hát nem volt kár haditudományai foglalkoznia a pozsonyi közvitének.

Igaz, hogy egy szülőfalujabeli ma is élő kortársa, a 98 éves Török Csizsár József uram, természetesnek találja Eberhardt fényes katonai pályáját, lévén a pápcziak híres bicskások és páratlan verekedők Vasmezeiben. Mégis a testi erőn és a bátorságon kívül egyéb is, szorgos tanulmány is kellett ahhoz, hogy húsz év alatt olasz tábornok válhatott a negyvennyolczas közhonvédből.

Eberhardt Károly dicsőséges hadi pályája azonban 1870-ben hirtelen félbeszakadt.

A ki kettévágta, a hős olasz hazafi, de féktelen és gyűlölködő Nino Bixio volt, kit egy olasz emlékiró szerint egy anyagból gyúrtak Cellinivel, a cinqucento hirhert ötvösművészeivel. Bixio altábornagy már Garibaldi híres hadjárata folyamán elfoglalt volt alvezérével, Eberhardt szemben, de azután egyenest meggyűlölte őt, mert mint azon melegében főlesküdt olasz királyi ezredes résztvett amaz expedícióban, melylyel az olasz kormány Garibaldi meggátolta abban, hogy megkísérelje az Egyházi Állam megdöntését. És most, hogy

mint bolognai osztályparancsnok ismét feljebbvalója lett Eberhardtnek, gonoszúl megrágalmazta őt, hogy gyáván viselkedett a pirosingek döntő csatájában, melyet 1860 október elsején vívtak Capua alatt. Pedig itt Eberhardt a szemtanúk szerint multjához híven, valódi hősként küzdött és életét csupán tárczája és török zseborája mentették meg, melyek fel fogták a halálhozó ellenséges puszkagolyót.

Egykori dandárjának olasz és magyar tisztjei hasztalan siettek kérétenül is védelmére, a katonai bíróság nem engedte meg, hogy továbbra is tényleges szolgálatot tegyen és a tartalékba helyezte.

Eberhardtot végtelenül lesújtotta az eset. Olasz és magyar tisztársai és barátai, élükön a Kossuth-család, melylyel a legjobb viszonyban állott, hasztalan adtak gyönyörű elégtételt neki vigasztaló és elismerő szavaikkal és so-raikkal. Ő élete végéig hordotta e sebet lelke mélyén. Családjában senki se merte ajkára venni Bixio nevét.

A sors azonban nem késelt ellenfelére lesújtani.

„Meg fogod érni — írta Ihsáz Dániel 1871-ben jóslékekkel Eberhardtnek — hogy azt a haszontalan, gaz Bixiót, helyetted utól fogja érni a nemezis, vagy így, vagy úgy, de lakolni fog több aljas, gaz tetteiért.”

És csakugyan, Bixio két évre rá nyomorultul pusztult el kolerában az indiai óceán vizében, míg Eberhardt csaknem negyedszázaddal túlélte őt.

Tartalékba helyeztetése után Eberhardt Pistoia határában vett birtokot és gazdálkodásra adta magát. Hogy milyen általános tisztelet vette itt körül, mutatja, hogy Pistoia városa megválasztotta tanácsosának, majd egyéb városi tisztségeket is ruháztak rá.

Vége annyira megszállta a honvágy, hogy a nyolcvanas évek elején visszatért hazájába, melyet különben a kiegyezés óta gyakorta felkeresett. A veszprémmegyei Geesén telepedett meg, hol családjának és barátainak élve, gazdálkodott.

1906 telének elején meghűlt, de mint vas-egészséges szervezete ember nem akarta az ágyat, de még a szobát sem őrizni, úgy hogy a kór elhatalmasodott és legyőzte őt.

Ő, ki szólanul viselte el Olaszország hálátlanságát, mely még a történelmi munkákban is üldözte, mikor saját személyéről volt szó, vajjon mit cselekednek ma, mikor a hitszögő Itália vezérkolomposa D'Annunzio a Bixio kardjával övezve, igazítja véreit Magyarország és szövetségei ellen.

Hendel Ödön.

NÉMET HIDÁSZOK MUNKÁBAN, HOGY A SAN POLYON ÁTKELÉST LÉTESÍTSÉNEK.

GALICZIAI GYŐZELMES HARCZAINKBÓL. — Jelfy Gyula, a harcstörre kiküldött munkatársunk felvétele.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irta STRUG ANDRÁS.

X.

Szlamoveze városka messze van, erdő és mocsaras vidéken, távol a vasúttól és az országban nincs ember, a ki tudna róla. A lakosság túlyomó részben zsidókból áll. Van ott közigazgatási hatóság, kerületi pénztár, egy főnök és a mióta forradalom van, egy katonai osztály is állomásozik a városban.

A város nagyon régi-módi. A templom csaknem alásülyed a talajba, a szemétdombok már valóságos nagy hegygyé nőttek a város előtt, a templom előtt pedig egy régi, haladokló nyárfa áll, a mely állítólag ezer esztendő. A város története azonban nincs kikutatva és megírva.

Azt mondták a környéken, hogy a templomot még Nagy Kázmér alapította és hogy Napoleon idejében nagy csatát vívtak Szlamovezenál; a környék egy ismerője pedig, egy vidéki bérlő, még azt is állította, hogy a templom még a mondabeli Fekete Leszcek lengyel király idejéből való s a csata a bari konfederáció idejében ment végbe.

A polgármester, műkedvelő archeológus és érmész, megezáfolta ezt a hipotézist és azt bizonyította, hogy a templomot a tizenhatodik század második felében építették, a festmények azonban a falain, valamint a föld későbbi időből származnak. A mi a csatát illeti, — ebben a tekintetben saját ásatásaira támaszkodott, melyeket egy a falutól mintegy öt versznyire fekvő régi sirdombon végzett. Ott talált egy patkót, egy zablát, két nagy szegyet, négy sinecsontot és hét csigolya-csontot, a miről értekezést terjesztett be a krakói tudományos akadémiában, egyuttal támogatást kérve további kutatásokra. Mert már tíz éve vár feleletre és abbahagyta az ásatásokat.

Mindazáltal a felkutatott anyag alapján, a mely egy kis üvegpolcon állt irodájában, azt állította, hogy a csata még a puszkapor feltalálása előtt történt, mert akármilyen mélyre ásott, nem talált golyót, hanem csak néhány kicsiny kerek vasdarábkát. A vámfelügyelő, az iszákos és lengyelbarát Szukin, azt állította, hogy ezek ágyugolyók, melyek azonban a földmágnesség és különböző kémiai próceszusok behatása alatt összezsugorodtak.

Csak a szabadság-mozgalom alatt, az 1905-iki októberi manifesztum idején kezdett ez a városka és környéke is mozgolódni. Nemzeti körmenetet rendeztek a főtéri mocsár körül s ezen a környék földbirtokosai is résztvettek a város katolikus polgárságával együtt, tizenkét pap vezetésével. Körüljárták a mocsarat, vallásos énekeket énekeltek és a lengyel nemzeti dalt: „Isten, ki lengyelt...” és így tovább. A városi hatóságok remegtek az aggodalomtól, a zsidók pedig meg voltak sértődve, hogy őket nem hívták meg a részvételre, ellenben megparancsolták nekik, hogy csukják be a boltjaikat és ne kereskedjenek, a míg a kör-

BEDŐHÁZI JÁNOS, A MOST ELHUNYT IRÓ, VOLT ORSZ. KÉPVISELŐ.

menet tart. A polgármester úr beszédet mondott a főmegnek, a melyben nyugalomra és rendre intette és halára szólította fel öfelsége a csár iránt, mint lengyel király iránt. Szigorúan intette a zsidókat is és ezekkel az emlékezetes szavakkal fejezte be a beszédét: „Történelmünk órája nagy percet ütött.”

Erre a papság bevezette az embereket a templomba, a hol az összes harangok zúgása közben teudeumot tartottak. Az egész ünnepegy példás rendben folyt le és ép oly magasztosan, mint a husvétii körmenetek. Óka ennek a „historiai pillanat” volt, — meg hogy a környéken teljesen hiányoztak a felforgató elemek.

Másnap nagyszerű népgyűlésnek kellett volna lenni a nagy nyárfa alatt, lengyel iskolát akartak alapítani és egy nagy katolikus fogyasztási szövetséget, a mely mind meg fogja enni a kis zsidó szatóságokat. Alapítani akartak továbbá: tudományos társaságot a szlamovezei vidék kikutatására, polgári klubot, kölcsönösségi alapon álló hitelbankot, mezőgazdasági társulatot és még sok más szociális és kulturális intézményt. Másnap reggel azonban megjelent a városban egy szakasz gyalogság. A heves nemzeti mozgalom megakadt és a reakcióról szóló ismert fizikai törvény értelmében, valamint félelemből is még egy kicsit vissza is fejlődött.

A nevezett intézményekből tehát egyik sem jött létre, ellenben alapítottak Szlamovezében egy másik hatalmas testületet, a melyről itt még senki sem álmodott és a mely a nélkül, hogy a legkevésbé is hivatkozott volna a csári manifesztumra, mégis természetes terméke volt az akkori viharos állapotoknak. A nemzeti körmenet a mocsár körül a fő-

téren, ha csak néhány órára is, a társadalom kezébe tette le a hatalmat. Ennek az óráknak a letelével és a katonaság megérkezével mindjárt visszajutott az arra hivatott kezekbe. Most azonban olyan események következtek be, melyek a hatalom elveit oly alaposan összezavarták és olyan sajátos viszonyokat teremtettek, hogy nehéz ezeket közkeletű szavakban formulálni.

Szlamovezében időtlen idők óta a kerületi főnök uralkodott és senki más. Most azonban a gyűjtőfogalom egy neme kezdett uralkodni, a melylyel mindenkinek számolni kellett, kezdve a kerületi főnöktől a legutolsó zsidó boltosig. Ugy hívták, hogy: a párt.

Ez a titkos kormány ritkán került előtérbe. Egy nap a polgármester kapott egy bár nagyon szép kézírással írt, de borzasztó helyesírási hibáktól és még borzasztóbb fenyegetésektől hemzsegő levelet. A levél annál nagyobb rémületet keltett, mert egyáltalán nem volt benne követelés, s aláírás helyett csak egy halálfej volt rajta, alatta keresztbetett csontokkal és mellette mindkét oldalt hatalmas felkiáltó jelekkel. Pontosan ugyanolyan levelet kapott orosz nyelven a rendőrség főnöke és a századparancsnok, zsidóul pedig a rabbinus.

Néhány nappal a levél után, mikor a megfelelő személy már elérte az előkészültre kellő fokát, megjelent a város ismert ügynöke, Boim Pajchel és hosszas bevezetések és ceremóniák után tudomására hozta, hogy a „párt” szándéka az az illető személyt nemcsak kirabolni, hanem egész családjával együtt meg is gyilkolni. Hogy azonban el lehetne az ügyet rendezni, stb. Elsőül a polgármester vásárolta meg huszonöt rubellel az életét és ijedében Varsóba utazott, ámbar Boim biztosította róla, hogy nem lesz semmi bántódása. A kerületi főnök letartóztatta az ügynököt, mikor azonban eljött hozzá Simche Ster, a kereskedő, a kivel a főnöknek bizonyos bizalmas ügyei voltak és négyszemközt beszélt vele, szabadon bocsátotta az ügynököt s azóta rendszeresen havonként tíz rubel váltásdíjat fizetett. A rendőrfőnök nem fizetett semmit, ellenben kapott minden hónapban száz rubelt és egy értékes ajándékot: egy darab posztót, egy órát, egy szép vadászfegyvert, tizenkét rófinom selymet a felesége számára, egy kosár pezsgőt és más efféléket.

A rabbinus eszdes „átok” alá helyezte Boimot. Mikor azonban a becsületes és hitbuzgó Ster beszélt vele néhány szót, felfüggesztette az átkot, sőt havi tizenöt rubelt is fizetett. A helyőrség kapitánya hét rubel ötven kopeket fizetett, az orvos öt rubelt, a kerületi eszderő fizetett. Legtöbbet fizettek Leder Jezig gabonakereskedő, Orszanski Nikolajevics Boris fakereskedő, egy litván ember. Havonként ötven rubelt fizettek és még örülhettek is, mert ezentúl szabadon járhattak üzleti útjakra éjjel is, mint a jó időkben. A „párt” szentül megtartotta az egyezségeket. A gyarmatár-kereskedő, az öreg farkar Goldzweig magamagának tulajdoníthatta, hogy egy áruszállítmányát a pályaudvarról jövet elfogták és háromszor belétek az ablakán.

ORSZ FOGOLY KATONÁINK LAKÁSA NOVO-NIKOLAJEVSKBAN, TOMSZK KORMÁNYZÓSÁGBAN.

HENRIK POROSZ HERCEG LÁTOGATÁSA A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS FŐHADISZÁLLÁSÁN.

Hogy is akarhatott okosabb lenni, mint a rabbinus és bátrabb, mint a százados úr! Így hát bírságot kellett fizetnie és megszábot havi adót kellett megállapítania és ezenfelül vált sádját adnia az áruért, mire ezeket fényes nappal a boltja elé szállították s nem hiányzott belőlük semmi.

A faluban Figiszerszki disznókereskedő és sógora Ladukovszki, mestersége szerint föld-birtok-ügynök dolgozott. A forradalom előtt ők ketten voltak a legkiválóbb lótolvajok az egész kormányzóságban. Most kétlovas fogaton járták be a vidéket, készpénzt szereztek és ezenfelül mindenféle naturaliakat: disznóhúst, baromfit, gabonát, egész hizott disznókat, borjakat... Ezzel szemben biztosítékot vállaltak, hogy ők soha sem fogják a tanyákat megátadni, az adófizetőket nem fogja senki bántani az országutakon, nem igaztadják fel a cselédséget és a választásoknál sem támasztanak zavart. A nemes urak csak fizettek és érdemes is volt, mert a környéken csakugyan nyugalom uralkodott. Ezek a tranzakciók túlnyomólag komor hallgatásban intézettek el. Azok, a kiket a dolog ért, visszafajtották tehetetlen dühüket, mert az udvarházakban emlékeztek a Stachurszki úrnál történt szomorú esetre, másfél év előtt. Ez tudniillik nemcsak megtagadott minden biztosítási díjat, hanem száz botütést is utalványozott a szlamovezei pártú küldötteinek. Aztán felfegyverezte a cselédséget, éjjeli őrségeket állított és nyugodtan várta az eseményeket, nem is értesítve a hatóságokat s nem kérve tőlük segítséget. A hatóságok azonban megjelentek maguktól. Egy fél század katonaság nyomult elő, megszállotta az udvart és a melléképületeket és szigorú vizsgálatnak vetett alá mindent. Kihallgatták a cselédséget, elkoboztak három vadászfegyvert, két revolvert, egy vadász-kést, egy régi családi kardot, egy hegymászó-botot, a melylyel Stachurszki úrnak az öregapja megjárta a Jungfraut, továbbá néhány hosszú botra illesztett lándzsahegyet. Stachurszki urat beszállították a kormányzósági börtönbe, a melyből csak tetemes fejpénz ellenében tudott kiszabadulni. Mielőtt azonban kiszabadult, megtudta, hogy egy éjjel négy asztal gabonáját gyűjtötték fel a mezőn. Mikor visszakerült, beletörődött a viszonyokba, megfizette a bírságot és a hátralékos adót.

Csak Szuba úr, a bérlő bánt ezekkel a kényes ügyekkel jókedvűen és jóvialisan. Ha jelentették neki, hogy ők megjelentek behívta a küldötteket az írószobájába, leültette őket és borral kínálta őket. A derék férfiak nem sokat beszéltek a készülő fölkelésről, a hozzájárulás szükségéről, polgári kötelességről, népakaratról és más effélékről, hanem egész nyíltan nevezték önmagukat, az egész világon és rossz vicceket csináltak.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Junius 24. Lembergől keletre és északkeletre erős orosz utóvédekkel harcok folynak. A felső Dnyeszter mentén Mikolajovót és Zydaczovót elfoglaltuk, innen a folyó irányában lefelé a szövetséges csapatok harcok közben több helyen a Dnyeszter északi partjára nyomultak elő. A Visztula és a San közt az ellenség folytatja a visszavonulást. A Visztulától északra orosz utóvédek a Saniennán túl visszavetették, Ostroviczet és Sandomierzt csapataink elfoglalták. A németek keleti harcaterükön az Omulew mentén elfoglalták Kopaczyzka falut. A nyugati harcaterükön a franciákat az általuk néhány nap előtt elfoglalt árokrendszerből Labirinth állásukat heves harcokkal megtartották, a Maas-magaslatokon a franciák két megfeszült támadásukkal súlyos veszteségeket szenvedtek. Az orosz harcaterükön a karintiai határon a Kis Palmál erős orosz támadásokat visszavertünk. A harcaterük többi részén nyugalom van, az Isonzo mentén heves ágyúharc. Az olaszoknak Gradiska és Monfalcone melletti támadásai megfeszültek.

Junius 25. Haliés és Zuravno közt a harcok a Dnyeszter északi partján tovább tartanak. Az oroszok ellentámadásait visszavertük, a mi támadásunk előbbre haladt. Zydaczovon túl elfoglaltuk Chodorovot. A San déli partján nincs ellenség. Lengyelországban a szövetséges csapatok üldözik a Zavichost, Ozarov és Sienna-felé visszavonuló ellenséget. A németek keleti harcaterükön kiirtették a tegnapi elfoglalt Kopaczyzskát, Stegna falunál behatoltak az orosz vonalak egy részébe s ott szilárdan megvetették lábukat. A nyugati

harcaterükön Souchezről délre több gépfegyvert zsákmányoltak, a Labirinth-állásuk elleni támadásokat visszaverték, az Argonneok nyugati szélén egy francia zászlóal támadása összeomlott, a németek elfoglalták két árkot két erődíjzzel együtt. A Maas-magaslatokon is megfeszültek a francia támadások. Az orosz harcaterükön Tirol és Karintia határára ágyúharc, a tengeremléki határterületeken Ronchtól keletre két támadást visszavertünk. A görzi hídfő és a comeni fensík széle ellen az ellenség heves ágyútűzvet intéz.

Junius 26. A Pflanzler hadsereg újra visszautastotta túlerős ellenség támadását. Egy helyen áttörték arcvonalunkat. Az oroszok első sora fegyvertelenül, fölemelt kézzel közeledtek, mire mi nem löttünk rájuk. Állásainkhoz közel jutva zsebükkel elővett kézigranátokat hajították, mire előrerohantak a hátsó orosz sorok. Odaérkezett erősítésünk nehéz harc után kiverték az oroszokat állásainkból. Az oroszok megismételt rohamait is visszavertük. Harcvonalunk változatlan. A Zuravnótól északkeletre fekvő magaslatokon és Chodorovnál folynak a harcok, több helyiséget rohammal elfoglaltunk és orosz ellentámadásokat visszavertünk. A németek keleti harcaterükön Oglandától délkeletre orosz állásokat rohammal elfoglaltak. A nyugati harcaterükön befejeződtek a Souchezről északra és Souchez—Nouvelle közti harcok, a németek kiverték árkaikból az utolsó franciákat is s visszavetették a támogatására harcra vetett friss erőket is. A Maas-magaslatokon Combrestől nyugatra, a Troughée mindkét oldalán mintegy három kilométeres arcvonalon a franciák mindig új csapatokkal mélyen tagozott támadásokba fogtak; ezek majdnem mind összeomlottak a németek tüzeiben. A hol behatoltak a német árkokba, kézi tusában visszavetették őket. Üldözés közben a németek elfoglaltak egy előretolt francia állást. A levegő feletti uralomért vívott küzdelemben is, bár áldozatokkal, a németek jutottak fölénybe. Az orosz harcaterükön az Isonzo-vonalon még tart az orosz ágyúzás. A görzi hídfő ellen intézett több támadást az olaszok nagy veszteségei közt utasítottunk vissza.

Junius 27. A Lembergől és ettől délre szenvedett vereség után az oroszok főerejükkel keleti irányban vonultak vissza és a Davidovskától keletre és Miklaszovtól keletre emelkedő magaslatokon és Jariczov Stary mellett újból nagy erővel szembefordultak velünk. Ezen az arcvonalon csapataink több napi harcban elfoglalták az ellenség előállításait és rohamtámaszát előre küzdötték magukat az ellenség fölényébe, a melybe végül számos helyen benyomultak. Különösen a Dobrkánál és ettől délre levő szakaszon egy összefüggő arcvonalrészben vetettük vissza az ellenséget. Ma reggel óta az oroszok ismét az egész arcvonalon visszavonulóban vannak. Zolkiévtől északra és Ravaruskától északra is hátrál az ellenség az üldöző szövetséges csapatok elől. A felső Dnyeszter mentén tovább harcolunk. Német csapatok kemény küzdelem után rohammal bevették a bukazovcei magaslatokat. Haliéstől lefelé a Dnyeszter mentén, valamint a besszarábiai határon általában nyugalom van. A legutóbbi napok harcaiban a Böhm-Ermolli hadsereg egymaga június 21-től 25-ig 71 tisztet és 14,100 főnyi legénységet fogott el és 25 géppuskát zsákmányolt.

NÉMET KERÉKPÁR-CSAPAT.

A németek az arrai székesegyház mellett álló ellenséges tüzérségre tüzeltek s egy löporraktárt levegőbe röptettek. Az Argonneokban Vinne le Chateautól északnyugatra egy árokra támadással elfoglaltak. A Maas-magaslatokon a Tranchée mindkét oldalán aratot sikereik után a németek a Les Epargestől délnyugatra fekvő hegyhát elleni támadással lepték meg az ellenséget s a hegy rövid küzdelem után birtokukba jutott. Az orosz harcaterükön a monfalconei csatorna mentén Sagradótól délre egy orosz támadást visszavertünk, egybeült csak tüzérségi harc volt. Tengeraltt-járóink egyike az Adriai-tenger északi részében június 26-án torpedóval elsüllyesztett egy orosz torpedó-naszádót.

Junius 28. Kelet-Galicziában a szövetséges hadseregek folytatják az üldözést, folytonos utóvéd-harcok között Lembergől északra a Klodzienka—Zadworec vidéket érték el, majd előcsapatokkal a Swirzet, melynek alsó folyásán már átkeltek. Haliés birtokukban van, innen felfelé a Dnyeszter déli partján nincs ellenség. Ót napi súlyos harcok után a Linsingen-hadsereg szövetséges csapatai kieriőskölték a Dnyeszteren való átkelést. József Ferdinánd főherceg csapatai Naroltól délnyugatra rohammal elfoglalták Plazowot és ma éjjel benyomultak a helységtől északkeletre emelkedő magaslatokon levő ellenséges hadállásokba. Az oroszok Narolán át visszavonulóban vannak. A németek keleti harcaterükön Prasznyszól északra és északkeletre a június 25-én elfoglalt új állások elleni orosz támadások összeomlottak. A nyugati harcaterükön Arrastól északra és a Labirynthnál, valamint az Argonneok nyugati részében s a Tranchée mindkét oldalán francia támadásokat visszavertek. Az orosz harcaterükön az ellenség csaknem teljesen tértlen, csak ágyúharcok folynak az egész arcvonalon. Egy tengerészeti repülőnk Villa Vicentinál egy ellenséges kötött léghajót eltalált és leszállásra kényszerített, S. Cancianóban az orosz tüzérségi telep kellős közepébe pusztító hatással nehéz bombát dobott és a Sdobában egy ellenséges gőzöst bombával egy súlyosan rongált meg, hogy hátulról részével fenébe süllyed.

Junius 29. Kelet-Galicziában a szövetséges hadseregek üldözés közben Gnila-Lipáig és Kamionka-Strumilova vidékén a Bugig nyomultak előre. Az ezen a vonalon álló orosz erőket támadjuk, Bursbyit elfoglaltuk, nagy ellenséges erőket, a melyek Sielecnél (Kamionka-Strumilovától északnyugatra állottak, heves harc után Krystynapolra

vetettük vissza. Ravaruskától és Ciechanovtól északra a szövetséges csapatok orosz területen nyomultak előre. Tomasov birtokukban van. Ma éjjel az ellenség kiirtette az északi Tanev és az északi San partján levő állásait és északkeleti irányban megkezdte a visszavonulást. Mindenütt üldöztek. A nyugati harcaterükön a franciák a Lens—bethunei út és Arras között, a Maas-magaslatokon, Lunéville-től keletre támadtak s mindenütt visszavertettek. Az orosz harcaterükön nincs jelentős esemény. Az olaszok újból nagy mennyiségű tüzérségi löszert tüzeltek el a görzi hídfő ellen.

Junius 30. Kelet-Galicziában a Gnila-Lipánál, valamint Kamionka-Strumilova alatt a Bug mentén ránk névű eredményes harcok folynak. A Bug és a Visztula között az ellenség tovább hátrál. Csapataink átvonultak a Tanev-lapályon és elfoglalták a Frampol és Zaklikov melletti magaslat-szégélyt. Az oroszok a szövetséges hadseregeknek a Visztulától keletre elért sikerei által kényszerítve, a folyótól nyugatra is egyik állásukat a másik után irtják ki. Így ma éjjel óta zavichost—ozarov—siennói erős harcavonalukból ismét a Visztula felé hátrálnak. Zavichostot csapataink megszállták. A nyugati harcaterükön további sikereket értek el a németek az ellenségnek azokból az árokrendszerekből való előzésében, a melyeket heteken át tartó erőlködési folyamán tőlük el tudott ragadni. Az ellenség egy előretörését a Labirynthban (Ecurietől északra) visszautastották. E hónap 26-ka óta az ellenség a Maas-magaslatokon Les Epargestől nyugatra csaknem szakadatlanul intézett támadásaival hasztalanul kísérli meg, hogy a németek által elfoglalt állásokat ismét visszazerezze. Az olaszok az Isonzo-arcvonalon több napi szünet után ismét élénk tevékenységet fejtenek ki, de seregeink mindenütt visszaverték őket. Az ágyúharc az egész délnyugati arcvonalon tovább folyik és különösen az Isonzo mentén nagyon heves. A szerbeknek egy Sabác melletti támadására válaszul repulórajaink hajjegyre igen jó eredménnyel bombázták a belgrádi egygyárat és az Obrenovácztól délnyugatra levő oraszi csapatábort.

A JÓ PAJTÁS. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja július 4-iki legújabb száma Lévay József és Fövenyessy János írt verset, Krúdy Gyula elbeszélést, Sebők Zsigmond új regényt kezd Tamássy Irénke címmele, Elek nagyapó mesét mond, Gyula bácsi érdekes cikket írt,

LOHR Mária

A főváros első és legrégibb csipketti áttő, vegyítőtő és kelmefestő gyári intézete.

(KRONFUSZ)

GYAR és FÜZLET:

VIII. Baross-u. 85.

Telefon: József 2-37.

Fűzők: II. Fő-u. 27. IV. Eski-ut. 6. Keokeméti-u. 14. V. Harmincsu-u. 4. VI. Teréz-kört. 39. Andrassy-ut 16. VIII. József-krt. 2.

Erzsébet királyné Sósfürdő

Női hajókánál elsőrendű gyógyjavallatu. — Kifőzőkonyha, teljes komforttal berendezett szobák, árnyas, 38 holdas park. Terveze, villanyvilágítás, fürdők és szobák áránál a háború tartama alatt teljesen kedvezmény. — Feltöltéssel szolgál az igazgatóság. Telefon 40-84.

Budapest, I. Kelenföld.

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

Egy-egy szám 1 korona

1. A varchonták.	28-29. Szomorú napok.	98-99. Felfordult világ.
2. Fortunatus Imre.— Shirin.	30-36. Kárpáthy Zoltán.	100. Elbeszélések.
3. Kalóz király.	37-43. Egy magyar nábob.	101-112. Dekameron.
4. Sonkoly Gergely.	44-48. Új földesúr.	113. Egy asszonyi házszál.
5-9. Törökvilág Magyarországon.	49-55. Szegény gazdagok.	114-119. Névtelen vár.
10. A bűntárs.	56-58. Hétköznapiak.	120-121. Népvilág.
11-12. A kétszaru ember.	59-63. A régi jó táblabírák.	122-124. Szécsend alatt.
13. Koronát szerelemért.	64-65. Délvirágok.	125-131. Egy az Isten.
14. Petki Farkas leányai.	66-67. Milyenek a nők?	132. A debreceni náutikus.
15. Regék.	68-71. Véres könyv.	133-134. Egy ember, a ki mindent tud.
16. Carinus.	72-73. A magyar nép élce.	135-136. Asszonyt kísér — Isten kísér.
17-20. Erdély aranykora.	74-75. Arnyképek.	137-138. A janicsárok végnapjai.
21-23. Csataképek 1848—1849-ből.	76-82. A köszívű ember fia.	139-140. A magyar előidők.
24. Bujdosó naplója.	83. Milyenek a férfiak?	141. Az életből elvesse.
25-26. A fehér rózsza.	84-88. Politikai divatok.	142. Észak honából.
27. Magyarhon szépségei.	89. A serfözö.	143-151. Színművek.
	90-93. Mire megvénülünk.	
	94. Oceania.	
	95-97. Az elátkozott család.	

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.t. Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Zsiga bácsi mulatságos mókát, Faragó Jenőtől új regény kezdődik. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedrétre 2 korona 50 fillér, félévire 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: Gróf ZICHY MIKLÓS, a kit a bukovinai harcaterükön véres viaskodás közben gyilkos orosz golyó talált, s a csernoviczi kórházban csakhamar kiszenvedett. — SZARKA IMRE, pénzügyi segédítőkár, népfelkelő főhadnagy, a Zaleszky melletti véres ütközetben szerzett seibeiben a horodenkai kórházban. — Ifjabb LAKATOS KÁROLY, a 22 ik honvédegyalozgerezd főhadnagya, századparancsnok, 25 éves korában, a Stryj körüli harcokban. — Felsőkubini és deménfalvi DR. KUBINYI JÁNOS, királyi közjegyző, népfelkelő főhadnagy, a harcaterükön szerzett betegségében, 43 éves korában, Budapestben. — Dr. GYÖRBE PÁL, budapesti ügyvéd, tartalékos hadnagya, a budapesti magyar királyi 29-ik honvédegyalozgerezd, III. zászlóalj, 10 ik századának parancsnoka. Galicziában a Drohobicz mellett vívott csatában, harminczhárom éves korában. — HÖFLE GYÖZÖ REZSŐ, a VII. kerületi Egressy-uti községi polgári fiúiskola tanára, tartalékos hadnagya, a 25-ik gyalogezred parancsnoka, 29 éves korában, Przemysl visszavételének ostrománál. — Kiss VILMOS főhadnagya, a 17. honvédegyalozgerezd ezredvezetője, a II. osztályú vaskezeset és a signum laudis tulajdonosa, a podberezi ütközetben. — Monori Kovács EMIL, a 18. számú luszárezerd hadnagya, a signum laudis tulajdonosa, Dobronouznál csapata élén, 20 éves korában. — Ifjabb ZAHUMENSKY FERENCZ, a 24. vadászzászlóalj zászlósa, a Szan alsófolyásánál, 20 éves korában. — GALLOVICH KÁROLY, a Révai-Testvérek könyvkiadó cég tisztviselője, a 26-ik gyalogezred zászlósa, az Osztry-magaslatnál. — Dr. HUPKA ÖDÖN, az Országos Széchényi-könyvtár gyakornoka, a miskolci 10-ik honvédegyalozgerezd zászlósa, Galicziában, a Kalnikov helységtől délre eső magaslaton. — DEUTSCH ÁRPÁD mérnök, a 30-ik honvédegyalozgerezd tartalékos hadapródja Drohobicznál szerzett súlyos sebével a debreceni egyetemi klinikán. — SCHNEIDER JÁNOS, az első

Női FELSŐ KERESKEDELMIS ISKOLA

POZSONYBAN.

Érettelgi vizsgálat. Állásnévelés. Internátus. Értelmit kívánatra küld az igazgatóság.

RENDELÉSSEL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Amputált Ön?

Akar elegáns, a célnak teljesen megfelelő műlábat v. műkezdet? Ez esetben sziveskedjék bizalommal a 35 év óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő KELETI J. budapesti orthopédiai műintézetéhez fordulni. :: ::

Elegáns, könnyű járás! Kifogástalan technikai kivitel! Méréselt árak!

Több évi jótállás. Azonkívül gyárt és rakáron tart: Testgyógyesítő-gépeket, orthopéd műfűzőket, Csász és kir. szabdalmaszott sérvkötőket, hasköteket, gumiharisnyákat, valamint az összes betegápolási cikkeket.

Betegtoló kocsikat rokkantak és amputáltak részére legtartósabb kivitelben! — 3000 ábrával ellátott legújabb árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

Keleti J. testgyógyesítő gépek és gumiharisnyák gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17. Külön női osztály (női kiszolgálás) Koronaherczeg-utca 14-16. sz.

honvédegyezred tartalékos hadapródja, okleveles gazdasz, Galicziában, Laszowka község határában. — BOTKA JÓZSEF, főgimnáziumi tanár, a 301-ik honvédegyezred tartalékos hadapródja, 28 éves korában, Lutkow mellett. — MOKOSSY GÁBOR, II. éves joghallgató, a 30-ik honvéd pót-zászlóalj hadapródja, Galicziában, Delava község határában. — PÁLÓCI HONVÁTI ZOLTÁN, műegyetemi hallgató, a II-ik honvédegyezred önkéntes hadapródjelöltje Kalnikovnál.

Elhunytak még a közelebbi napokban: BEDŐNÁZ JÁNOS, a marosvásárhelyi kollégium egykori tanára és a város volt országgyűlési képviselője, ismert író, 62 éves korában, Marosvásárhelyen. Egyike volt a legérdemesebb munkásoknak Erdély magyar kulturája terén; 30 évig tanította az ifjúságot s mint képviselő is főleg kultur-kérdésekkel foglalkozott. Jelen könyvet írt a Bolyaiakról, lefordította Anakreont s eredeti költeményekkel is jó nevet szerzett magának. Lapunknak is régi jeles munkatársa volt. Arcképet mai számunkban közöljük. — IDŐS KAMONKAI SZEMZŐ ISTVÁN nagybirtokos, volt országgyűlési képviselő, 76 éves korában, Zomborban. — KNUTH KÁROLY, mérnök és gyáros, 78 éves korában, Budapest. — CZIBUR EMIL, a jolsvai evangélikus egyház felügyelője, takarékpénztári igazgató, városi tanácsos, 69 éves korában, Jolsván. — NOVÁK TEOFI, posta- és táviró-főtiszt, 65 éves korában, Budapest. — DR. FEJÉR ANTAL ügyvéd, a «Csiki Lapok» főszerkesztője, 64 éves korában, a segesvári kórházban. — REMSEY ISTVÁN, nyug. katolikus főgimnáziumi tanár, 62 éves korában, Pozsonyban. — DR. RADÓ LAJOS ügyvéd, a budapesti ügyvédi kamara választmányi tagja, ötvenhárom éves korában, Budapest. — DR. BOROS ZOLTÁN, ügyvédjelölt, 29 éves korában, Budapest.

ÁCS FERENCZÉ, szül. Bertalan Judit, 84 éves korában, Diszelben. — ÖZV. BÖNS KÁROLYNÉ, szül. Mózes Anna, 68 éves korában, az aradmegyei Óthalom községben. — ÖZV. BALASSA JÁNOSNÉ, Munkhenben.

Szerkesztői üzenetek.

Virágok. Tompa verseinek halvány visszhangja, szín, lendület, eredetiség nélkül. Fiam. A csataterén küzdő fiúról írt verset s aláírja szerzői neve mellé, hogy nyolcadik osztályos gimnazista. Olyan is a vers. A békák. Ezt a témát már olvastuk sokkal jobban megírva.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 62-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képméleket is ad, több színben művészeink által készített képeket.

Előfizetési föltételeink:

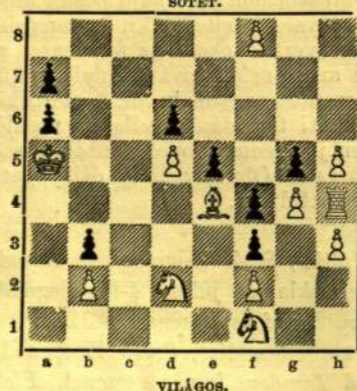
A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

SAKKJÁTÉK.

2959. számú feladvány Fritsch Károlytól, Neusiedl.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2953. számú feladvány megfejtése Hülzen B.-től Világos Sötét Világos a. Sötét 1. Ke1-c2 b4-b3 1. — — — — — Fb3-e4 2. Ke2xb3 stb. 2. Ke2-b3 stb. 1. — — — — — Ff3-h5 2. Bh 8xh5 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Lápótvár). — Kintzig Bóbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

EGYVELEG.

*Alumínium-magnézium ötvény. Morris Machol newyorki mérnök az ottani automobil-mérnökök egyesületében érdekes előadást tartott az alumíniumnak magnéziummal való keverékéről, a mely ötvény nemrég lett ismeretes «magnalium» név alatt. Morris szerint korszakalkotó felfedezésről van szó, a mely a könnyű motor-ipart és így a repülőgépipart is teljesen át fogja alakítani. A magnalium fajsúlya 2,5, míg a tiszta alumíniumé 2,56, az eddig legkönnyebb alumínium ötvényé pedig 2,82, az öntött vasnak 7,5 fajsúlya mellett. A vasakán ellenállása négy-szözhüvelykenként 18—20,000 font, míg a magnalium-kazán ellenállása több mint 29,000 font. A magnalium csak 1256 (Fahrenheit) fok mellett olvad, melegvezető képessége pedig tizennégyszer akkora, mint a vasé. Szóval a közel jövő féme: a magnalium, jegyezze meg magának ez a nevet mindenki.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 21-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Mi csak Istentől félünk.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál

Szerkesztőlegyi iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lepkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1915. évi május hó 1-től.

Table with columns for train routes (A keleti pályaudvarról, A nyugoti pályaudvarról, A keleti pályaudvarra, A nyugoti pályaudvarra), departure times, and destinations. Includes sub-sections for Budapest, Buda-Császárfürdő, and Budapest-Józsefvárosra.

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető: LAGERLÖF ZELMA GÖSTA BERLING Regény két kötetben Fordította BENEDEK MARCELL Ára 8 korona LAGERLÖF ZELMA AZ ANTIKRISZTUS CSODÁI Regény két kötetben Fordította POGÁNY KÁZMÉR Ára 6 korona

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető: MIKSZÁTH KÁLMÁN ÉLETRAJZA Irta VÁRDAI BÉLA A nagynevű író egyetlen részletesebb élet-rajza. Mikszáth arcképevel díszített csinos kartonkötésben. Ára 2 korona 50 fillér.

ROZSNYAY PEPSIN BORA. Kellemes ízű, kiváló jó hatása szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megóv a gyomor-terheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill. Kapható: minden gyógyszertárban valamint Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-tér 8.

Sok millió ember szenved tyukszem, szemölcs, bőrkeményedésbe, hóriai szemek a «Riabilizans» 3 nap alatt fájdalom nélkül, gyökérestől kiirtja, ellenében pénz visszafizetem. — Ezekre menő háló- és köszönőirtók. Ára tégelyenként 1—2 korona 3 tégely 2-30 » Riamilvek, Kassa Postaútk 12/30. Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozn.

A 18 évesek egyévi önkéntességi jogának megszerzési és csapat-testválasztási módjait tárgyalja Tolcsval Nagy Barna dr., miniszteri fogalmazó. A honvédelmi miniszterium önkéntesi igazosztálya referensének könyve. — Címe: Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója. Második kiadás. Ára: 1 korona 80 fillér. Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Budapest, VI., Andrásy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

CHEMIA A MINDENNAPI ÉLETBEN IRTA DR. HANKO VILMOS SOK KÉPPEL ÁRA KÖTVE 4 K 80 fill. A «Chemia a mindennapi életben» cz. munka, mely a világot mozgató tudományok: a chemiának fontosabb eredményeit könnyen megérthető előadásokban köti egyben megtanít arra is, hogy a közlött eredményeket hogyan értékesíthetjük egészségünk megóvására, a háztartásban, a főzésnél, a mindennapi életben lépten-nyomon felmerülő kérdésekben. Tájékoztató a könyvnek tartalmából csak egy-néhány czímet sorolunk fel, melyek egyszerű megnevezésükkel is szembe-szembe ismertetjük, mennyire gyakorlati értékű ez a könyv. Tej-, kávé-, tea-, vaj-, borhámítás felismerése, az arany- és ezüsttárgyak felismerése, üveg-, fém-, fa-, porcellán-, márvány-, gipsz- és tájéke-ragasztás, Bor-czet-készítés. Az ivóvíz megtisztítása. Hűtőeszközök gyártása és szerelése. A víz tisztítása. Szappanfőzés; Illatszerek, likörök készítése. Tinta-, gyümölcs-, rozsda-, stearin-, zsír-, olajfoltok kivétele. A mérgezőseknél kövendő eljárások stb. A «Chemia a mindennapi életben» kezkebbé adja mindazok kérdéseinek s számos más kérdésnek a nyitját, gyakorlati útmutatást feleslegessé tesz az élet ezer apró viszonylatában minden felvilágosítást és utinjárást. Ez a munka, a tudni-valóknak valóságos kincsesháza, nélkülözhetetlen tanácsadója a magyar asszonynak, a tanítónak, a lelkeseknek. Ajándékkönyvnek nem képzelhető tanulságosabb könyv ennél. Megrendelhető: LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Hadseregünk megalakulása és bölcsőkora Irta: tiszaujhelyi UJHELYI PÉTER vezérkarhoz beosztott százados. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi elő-gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10. irányzatok gyorsan készíttetnek. ::

A
**VILÁGHÁBORÚ
NAPLÓJA**

a Magyar Könyvtárban.

Művészi feldolgozásban, a krónikás hűségével de izzó eleven-séggel, az eseményeket napról-napra hitelesen megírva, az egész világháborúnak pontos és részletes képét nyújtja. A sorozat első füzeté már megjelent; a világháború előzményeit mondja el drámai érdekességgel. Ára 60 f.

A MAGYAR KÖNYVTÁR füzetekének milliói vannak már forgalomban. Gyönyörű famentes papíron, kellemes éles nyomással, zsebalakú kiadásban az egész országban mindenütt kaphatók. ::

RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA
HIVATKOZNI!

Arany János

Összegyűjtött munkái. Emlékkiadás 12 kötetben, 8-rét alakban, félbőrkötésben 160 kor.

Összes munkái, hátrahagyott iratai, levelezése. Első teljes kiadás. Elektrai és jegyzetekkel. 12 kötet. Diszkötésben 130 kor.

Összegyűjtött munkái. Kisebb alak. Hét kötetbe kötve 58 kor.

Művei. Új kiadás hat kötetben, 16-rét alakban, vászonkötésben 45 kor.

Kisebb költeményei. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 8 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 10 kor.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Két kötet. Diszkötésben 12 kor.

Toldi-trilógia. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 9 kor.

Toldi-trilógia. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 12 kor.

Őszikék. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Második kiadás. Diszkötésben 3 kor. 60 fill.

Élbeszélő költemények. Diszkötésben 11 kor.

— Ugyanaz. Elegyes darabok. Diszkötésben 11 kor.

Prózaí dolgozatok. Diszkötésben 11 kor.

Shakespeare-fordítások. Diszkötésben 10 kor.

Aristophanes vigjátékai. Két kötet. Diszkötésben 20 kor.

Hátrahagyott versei. Diszkötésben 12 kor.

Hátrahagyott prózaí dolgozatai. Diszkötésben 12 kor.

Levelezése író barátaival. 2 kötet. Diszkötésben 21 kor.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám.

Kultura
és Tudomány
aktuális Kötete

Az emberiség jövője

Irta: Heinrich Lhotzky
Ford.: Schöpflin Aladár

Pillantás a jövőbe, a mai szellemi élet mozgó erőiből való filozófiai következtetés útján. Hittel és lendülettel teli megrajzolása a megértés, a béke, a gondolatszabadság és a magasabb erkölcsi állapotának, mely az emberiségre vár.

Ára 1 Kor.
kötve 20

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVTÁR ÚJ FÜZETEI

MADÁCH IMRE

Az ember
tragédiája

ÁRA 60 FILL.

KOZMA ANDOR

A KATONA A MAGYAR
KÖLTÉSZETBEN

ÁRA 30 FILL.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételek közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A díszesen kiállított lap hánkként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félve 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

28. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 1.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

CSAPATAINK BEVONULÁSA A VISSZAHADÍTOTT LEMBERGEBE.

GALICZIAI GYŐZELMES HARCZAINKBÓL.